

"Qophii xaa'oo uumamaatiif xiyyeeffannoo kenninee hojjechaa jirra"

Pirezidaantii MNO Obbo Shimallis Abdiisaa

Kutaa Qophiitiin

Qophii xaa'oo uumamaaf xiyyeeffannoo kennanii hojjetaa jiraachuu Pirezidaantiin Mootummaa Naannoo Oromiyaa Obbo Shimallis Abdiisaa ergaa toora miidiyaa hawaasaan dheengadda dabarsaniin ibsaniiru.

Xiyyeeffanna kompoostii raammootiif kennameenis godinoota hunda, aanolee 265 keessatti ijaarsa giddugala qophii, qarshii miiliyoona 938.7 hojjetamaa akka jiruufi bara dhufu immoo gandoota hunda keessatti kan ijaaramuu ta'us miidiyaa hawaasummaa isaaniin himaniiru.

**Sirni Gadaa bulchinsa
dimokiraasii, nageenya,
tokkummaafi obbolummaa
mirkaneessuu keessatti
ga'ee olaanaa waan qabuuf
dhalootni irraa barachuu
qaba jedhame**

Galaanaa Kumarraatiin

Sirni Gadaa nageenyaafi dimookiraasii mirkaneessuu akkasumas misooma, obbolummaafi tokkummaa cimsuu keessatti ga'ee olaanaa waan qabuuf kunuunsuufi beeksisuun dhaloota har'aa barsiisuun murteessaa akka ta'e himame.

Gara fuula 14tti

Bara kanatti kompoostii idilee meetir kuubii miiliyoona 150 qopheessuuf karoorfamee

hanga ammaatti meetir kuubii miiliyoona 119.77 qophaa'uu dubbataniiru.

Akkasumas kompoostii raammoo kuntaala miiliyoona 2.4 qopheessuuf karoorfame keessaa hanga ammaatti kuntaalli miiliyooan 1.4 qophaa'era jedhan.

Waqtiin ammaa qophii kompoostiif galteewwan oolan bal'inaan waan argamaniif qonnaan bultoonni carrichatti fayyadamuun itti fayyadama xaa'oo umamaa guddisuun fayyummaa fi gabbina biyyee akka eegan dhaamanii, hoggansiifi ogeeyyiin gaheesaanii akka bahan hubachiisaniiru.

Bu'aa misooma Albuudaarraa argamuu malu toora qabsiisuuf hojii eegalameen jijjiiramni mul'ataa jira jedhame

Kutaa Qophiitiin

Bu'aa misooma Albuudaarraa argamuu malu toora qabsiisuuf hojii eegalameen jijjiiraman mul'ataa jiraachuun qorannoo raawwii hojii misoomaafi dhiheessii Albuudaa Shaashamanneetti taa'amerratti himameera.

Qorannoo Raawwii Hojii misooma Albuudaa kanarrattis Pirezidaantii Ittaanaa Mootummaa Naannoo Oromiyaa Obbo Awwaluu Abdiifi qooda fudhattoonni biroon argamaniiru.

Waltajicharrattis Namoota Albuuda warqee karaa seeraan alaatiin baasaa turan Seeratti dhiheessuufi daldala

seeraan alaa hambisuuf jabinaan akka hojjatamu Caamsaa 2015 kallattii kaa'ameen *Gara fuula 14tti*

Waajjirri Qonnaa Aanaa Uraagaa Buna toonii kuma 30 gabaa giddugaleessaatti dhiyeessuuf hojjachaa jiraachuu hime

Waajjira Kominikeeshinii Aanichaatiin

Godina Gujiitti Waajjirri Qonnaa Aanaa Uraagaa buna qulqullinaafi sadarkaasaa eeggate gabaa

giddugaleessaatiif dhiyeessuuf hojjachaan jira jedhe.

Hoogganaa Waajjira Qonnaa Aanaa Uraagaa Obbo Biraanuu Waaree aanichatti bara kana lafa hektaara

kuma 65 irratti bunni misoomaa jiraachuu dubbataniiru.

Hojii misooma buna hojjatamaa jiru kanaanis buna qulqullinaafi s a d a r k a a s a a *Gara fuula 14tti*

Gumaata Gumaata Gumaata
Gumaata Gumaata Gumaata
Gumaata Gumaata Gumaata

Gumaata

Harmee!

Ji'a sagal guutuu

Garaatti na baattee

Ofii kee beeloftee

Dursa anaa laatee

Waggaa lamaa oliif

Harma kan kee hodhee

Oolmaa kee hin deebisuu

Yoon maalu sii godhe

Dhimma kootiif jettee

Hin ilaalleem booda

Haadha koo sin jaallaa

Ati anaaf qoodaa

Ana guddifachuuf

Ofii cabdee dhiigdee

Rabbiin si haa tursu

Dacheerra lubbuu kee

Maal himeen maal dhiisa

Guddaadha oolmaan kee

Malkaamuu Mitikkuutiin, Waajjira

Kominikeeshiinii Aanaa Cooraa

Magalaa Qumbaabeerraa

Faayidaa cuunfaa Shankooraa

*Sh*ankoorri qabeentaa Kaarboohaayidireetii, Kaaloorii, Pirootiinaafi qabeentaa sukkaaraa olaanaa ta'e kan qabudha. Cuunfaan Shankooraa fayyaa ilma namaaf faayidaa hedduu qaba. Faayidaawwansaa keessaa muraasni:

- Madda anniisaaf
- Fayyummaa tiruu keenyaaf hedduu gargaara
- Dhibee kaansarii garaagaraa ittisa
- Guba laphee ni qolata
- Fedhii nyaataa ni dabala
- Namoota dhukkuba sukkaaraa qabaniif baayyee filatamaadha, garuu baay'isuu hin qaban
- Fayyummaa kaleef gaariidha
- Dhukkubbii yeroo fincaaniif
- Fayyummaa lafeefi ilkaan keenyaaf hedduu gargaara
- Foolii afaanii badaa ta'e balleessuuf
- Finnisa balleessuuf
- Dhukkuboota sirna hargansuu huban kanneen akka utaalloo, cawwee sombaaf dawaadha.
- Haadha ulfaaf baayyee filatamaadha
- Ulfaatina madaalawaa ta'e akka qabaannuuf kan gargaaru ta'uu ragaan Heelzi Laayiniirraa argame ni mul'isa.

Maddi FBC Afaan Oromooti

Yirsaw Mazgabuutiin, Waajjira Kominikeeshiinii Aanaa Beddelleerra-Godina Bunnoo Beddellee

Walaloowwan Geerarsaa keessaa

Geerarsi Aadaa Oromoo keessatti dhageettii keessoo kan akka aarii, gadda, gammachuu kkf ittiin ibsatanidha. Geeraraan kunis akkas jechuun geeraru jalqabuu danda'a.

Geerar geerar naan jedhu

Geeraarii maal na gorsuu?

Dhiira garaan hin obsuu

Yoon geerare maal qabaa?

Eessa kootu mudaa qabaa?

Ilaali meet yaa abbabbaa

Keessi koos aarii qaba

Abbabbaa Koo gaarii Koo

Ani hin baaneem aariikoo

Cicharraan gadi ilaallaan

Goroo natti fakkaatee

Hunduu abbaasaa waamnaa

Booree natti fakkaatee

Kaan haadha ofii waamnaa

Leeyyoo natti fakkaatee

Abbabbaa Koo akka dhibbaa

Osoo har'a jiraattee

Maqaa kee keessaa dhabnaan

Roorroo natti fakkaate

Akka kuula wayyaa kee

Harreen diidaa halaakee

Disoon Arba galchitee

Maafan dhiisa maqaakee

Atisoo ilma dhalchitee

Geerar geerar naan jedhu

Geerarii maal na gorsuu?

Dhiira garaan hin obsuu

Harreenis ni halaaktee

Indaaqqoon ni iyyitee

Simbirroon cuucuu jettee

Weenniinis hin korrisee jedhanii geeraru.

Abdii Figaaduu, Waajjira

Kominikeeshiinii Aanaa Baabboo

Gambeelirraa

Hubadhu!

Ofittummaan tuffii fida

Tuffiin waldhabdee fida

Waldhabdeen fageenya fida

Fageenyi qofummaa fida

Qofummaan aarii fida

Aariin dhukkuba fida

Dhukkubni du'a fida.

Baahiruu Gurmuutiin, Waajjira

Kominikeeshiinii Aanaa

Najjoorraa, Wallagga Lixaa

Tapha ijoollee Daallee . . .

dhaha. Gosoota beeladootaas ta'e bineensotaa yoo kan hin nyaatamne maqaa dhahe tapha sana dhabeera jechuudha. Fakkeenyaaf:

Binoo? Bineensa

Gaafataa maalfaa- Adurree

Maalfaa?- saree

Maalfaa? leenca

Maalfaa? - Qeerransa

Maalfaa?-Bosonuu

Maalfaa?-Kuruphee

Maal nyaatta? -Adurree

Gaafatamaan deebii tapha asii olii hin arganne jechuudha. Sababnisaa adurreen waan hin nyaatamneef. Haala kanaan gaafataafi gaafatamaan dabaree dabareedhaan taphatu jechuudha.

Wayya Hooyyee tapha ijoollee

Wayya hooyyeen tapha ijoollee ijoollonni ayyaana Masqalaa waggaa waggaan dhufu simachuuf kabajanidha. Taphni

kun ijoollee qofaan osoo hin taane dargaggootaanillee kan taphatamudha. Wayya hooyyeen sirba gaafa masqalaa sirbamu ta'ee sirbicharrattis ijoolleen umriinsaanii gartuun wal gurmeessuun gahee hojii adda addaa waliif qoodu. Qarshii qabaa ni filatu, Wallee nama fuuldura bu'u, kan sirriitti beekan filatu. Ulee dheerinnisaa qomasaanii hin caalle safaranii muranii qopheeffatu. Qophiin dursaa erga taasifamee booda ijoolleen kun gurmusaaniitiin uleesaanii qabatanii gaafa ayyaana masqalaa ganamaan mana namootaarra naanna'anii sirbuun jalqabu. Sirba hayya hooyyee kanas namni fuuldura bu'u yeroo sirba kana jedhu warri kaan immoo "Hoo" jechuun jalaa qabu.

Sirbi hayya hooyyee sirbamu

Wayya hooyyee

Wayya baaluu

Har'a hin galuu

Asan bulaa

Balbal dura

Afaan ulaa.

Wayya hooyyee

Warri gamasii

Gindii gangalchuu

Warri gamanaa

Birriin nu galchuu

Wayya hooyyee nana

Masqaloo taphanna

Ayyaana waggaa

Ayyaantuutu arga. "Hoo" jechuun waljalaa qabani sirbuun galgala erga nyaatanii dhuganii booda qarshii ollaarra deemanii sassaabbatan hiratanii gara qe'ee warrasaaniitti galu jechuudha.

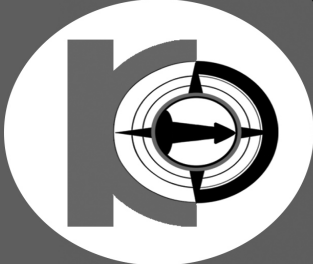
Waajjira Kominikeeshiinii

Aanaa Daallee Sadii Waajjira

Aadaafi Turiizimii Aanichaa

maddeeffachuun qopheessee kan nuuf erge

Wabii nyaataa mirkaneessuun humna al-ergii keenya guddisuuf xiiqiin hojjenna!

Bara 1986 hundeeffame
Torbanitti al tokko guyyaa Kamisaa,
Biirroo Kominikeeshiinii Oromiyaatiin maxxanfama

Qindeessaafi Gulaalaa Muummee
Addunyaa Hayiluu
Itti aanaa Gulaalaa Muummee
Masarat Amanaa

Leyi’aawutiifi Dizaayinii
Yewubnesh Kabbadaa

Qopheessaa Beeksisaa
Guddataa Dhaabasaa

Lakk. Saan. Pos. 8741 E-mail kellechaoromiya@gmail.com Websaayitii :- www.kallachaoromiya.org Face Book:kellecha Oromiya Finfinnee Oromiyaa

Dubbii Ijoo

Guddinniifi imalli badhaadhinaa jalqabame kan milkaa’u aadaa hojii fooyya’aa dhufe caalatti cimsuuni!!

Guddinniifi imalli badhaadhinaa jalqabame kan milkaa’u aadaa hojii fooyya’aa dhufe caalatti cimsuun barbaachisaadha. Keessattuu aadaa hojii dur qonnaan bulaa keenya biratti barama ganna hojjetanii waqtii Bonaa boqochuu ilaalcha jedhu hambisuuf sochiin mootummaa jijjiiramaa taasise dhimma laayyootti ilaalamu miti.

Kunis ganna roobaan bona jallisiin fayyadamuun waggaatti lamaafi isaa ol oomishuu ejjennoo fudhatameen bu’aan gaariifi jajjabeessaan argamaa jira.

Tarkaanfiwwan haaraa garaagaraa Mootummaan Naannoo Oromiyaa hojiirra oolcheen rooba Gannaarraa kaasee hanga cophabishaanii waqtii Bonaatti misoomaaf oolchuun injifannoolee gurguddaan galmaa’anii jiru.

Tarkaanfilee haaraa waqtii Bonaa hojiirra ooluun seenaa haaraan ittiin galmaa’e keessaa tokko Inisheetiivii Misooma Qamadiiti. Waqtii Bonaa misoomni baramaa ture kuduraafi muduraalee garaagaraa yoo ta’u oomishni qamadii bifa kanaan dura hin baratamneen bara kana kan jallisiin misoomu kan rooba Gannaatiin misoomu caaluu danda’eera.

Bona kanas qamadii lafa heektaara miliyoona 2.6 irratti misoomsuuf karoorfamee karooraan ol 2.65 milkeessuun danda’amee jira. Kun injifannoo guddaa danda’uu keenya nuuf mirkaneesse qofa osoo hintaane seenaa misooma Naannoo Oromiyaa waqtii Bonaa gara boqonnaa haaraatti kan ceesise injifannoo guddaadha.

Kanaanis seenessa waqtiin Bonaa yeroo boqonnaatti jedhu seenaa kaleessaa taasifnee imala badhaadhinaa keessatti yeroon hundi yeroo hojii ta’uu mirkaneessine. Aadaa hojii keenya fooyyessinaan dacheen Oromiyaa misooma hundaan mijooftuu kan irra facaasan dachaan kan nama gonfachiiftu ta’uu kun agarsiiftuu guddaadha.

Ammas taanaan kan beekaa rafe waamichi hin dammaqsuufi malee humni namaa Oromiyaan qabdu misooma Bonaarratti bal’inaan osoo hin hirmaatee raajiin dalagamu guddaa; injifannoon galmaa’us dachaadha. Imala badhaadhinaa jalqabame keessatti injifannoo galmaa’aa jirurratti hunda hirmaachisuufi hunda fayyadamaa taasisuuf kan rafe dammaqsuun dhimma murteessaadha.

Keessattuu hanga ammaa qonnaan bulaan oomishaafi oomishtummaasaa waqtii Gannaa qofarratti xiyyeeffachuu barbaadu haala yeroo amma jiruufi imala biyyi keenya qabattee waliin tarkaanfachuuf waqtii Bonaa kana hojiiilee qonnaa adda addaarratti bobba’uu barbaachisaadha. Keessattu oomisha qamadii Bonaa cinaatti, furdisa loonii,hoolotaa,re’ootaafi lukkuu dabalatee kanneen biroo kamirrattuu xiyyeeffachuun waqtiin kamuu yeroo hojii ta’uu hubachuun murteessaadha.

Seenaa Hayyuu Argaa Dhageettii Dr. Borbor Buleerraa Maal baranna?

Hayyuu argaa dhageetti Dr.Kabajaa Borbor Bulee Dirree haadhasaa Aadde Jiloo Buleefi abbaasaa Obbo Bulee Dirreerra Godina Booranaa Aanaa Dubuluqitti fulbaana 3, 1941dhalatan.

Akkuma ijoollee horsiisee bulaa kamiyyuu wayita umriinsaa tika ga’u horii tiksaa guddate. Ijoollummaadhuma isaanitiin nama xiqqaa qalbii qabu kan nama xiqqaa guddaan dinqisiifatamu turan.

Dr. Kabajaa Borbor Bulee umriisaan waggaa 23 yoo gahu gargaaraa konkolaachisaa tauudhaa hanga konkolaachisaatti hojjataniiru. Yeroo umriinsaa waggaa 26 tau gara maatiisaatti deebiun tikaan maatiisaa gargaruun cinaatti argaa dhageetti jaarroolleerraa barachuu jalqabe. Yeroo sanatti maanguddoota argaa dhageettii kanneen akka Guyyoo Boruu Galmaa, Adii Diidaafi Areeroo Irbii fa’a jala deemuun waan aadaa argaa dhageettii Booranaa barachaa kan guddate.

Hayyuun kun yeruma sanittuu nama hunda biratti nama baay’ee dinqisiifamuufi jaalatame turan.

Nama xiqqaa akka nama guddaa jiru kan waan dhaga’e hin walaalle turan. Beekumsa argaa dhageettii kanaan baayee kan dinqisiifaman hayyuu ganuma xiqqeennaati jechuun bara 1972 Gumii Gaayoo ta Gadaa Jiloo Aagaa jaarsaa argaa dhageettii jedhanii eebbisuun abbaan Gadaa qumbii tufaniifi beekamtii kennaniifi. Kanaanis dargaggeessa umrii 31 kan sababa beekumsa addaatiif beekamtii abbaa Gadaarraa argatan jedhamuun ummata biratti baayee jaalatame.

Kana boodas Gadaa abbaa sadii: Gadaa Boruu Guyyoo, Gadaa Boruu Maadhaafi Gadaa Liiban Jaldeessa yaa’a keessa godaanuun abbootii Gadaafi Raabaa Gadaa cufa aadaa Booranaa barsiisaa ture. Gadaa asi aantu lama kan Guyyoo Gobbaafi Kuraa Jaarsoo yaa’a keessa odoo hin godaanin fuluma jirutti argaa dhageettii dhufanii irraa barachaa turan. Hanga Abbaa Gadaa Kuraa Jaarsootti abbaan Gadaa osoo hayyuu kana bira dhufee waan aadaa hin gaafatiin baallii fuudhe hin jiru.

Hayyuun kun dandeettiifi beekumsa qabaniin ummatasaa tajaajiluun oolmaa oolaniin Adooleessa bara 2008 Yunivarsitii Bulee horaarraa Dr. kabajaa argataniiru. Hayyoonni garaagaraas dinqisiifannaa hayyuu argaa dhageettii Dr.Borbor Bulee irraa qabaniin maqaa itti moggaasuun isaan waamu.

Profeessar Asmaaroon Laggasaa Insaayikiloopidiyaa jedhanii waamu. Profeessar Gufuu Obaa dureessa beekumsaa kan jechasaa Booranni dhaga’u yoo jedhaniin, Dr.Bokkuu Xachee immoo madda (kuusaa) beekumsaa kan hin fooqanne(hin dhumne) jedhanii ibsu.

Hayyuun kun umriisaa kana keessatti dhalattoonni biyya keessaafi alaa gara namoota 161 ol taan waraqaa qorannoosaanii isaan irraa qoratachuun ittiin milkaaaniiru. Fkn Dr.Gammachuu Magarsaa, Dr. Gammachu Taayyee, Dr. Waasee Birhaanuu, Profeessar Mararaa Guddinaa, General Baacaa Dabalee, Dr. Dajanee Gammachuu, Dr. Abarraa Daggafaa, obbo Warqinaa Qalbeessaa, obbo Alamaayyoo Atoomsaa Profeessar Gufuu Obaa, Profeessar Abdullaayi Shaanqoo, Dr. Jaarsoo Guyyoo Mookuu, Mohammed Huqqaa, Taarii Abkuulaa, Profeessar Asmaaroon Laggasaa, Marco Baasii, Damo shield, Pata Ayike, Dr Lokoo, Alista faan hayyoota qorannoosanii hayyuu kanarraa odeeffachuun hojjataniidha.

Hayyuu kun naannoo keessa jiraatutti xiqqaafi guddaa waan danda’u hundaan gargaaruun beekama. Hayyuun kun hojii gosaafi biyyaa malee hojii dhuunfaasaa hojjachuuf guyyaa tokkoofillee yaade hin beeku. Seenaa gabaabduu jaarsa argaa dhageettii Dr. kabajaa Borbor Bulee kanarraa dhaloonni barachuu qaba.

Beeksisa

Arsii

Aadde Tigisti Hayilee Magaalaa Asallaa ganda 10 keessatti iddoo mana jireenyaa mirkinaa’eefii qaban waraqaan ragaa abbaa qabeenyummaa Lakk. Kaartaa isaa 1372/170/94 ta’een galmaa’ee naaf kenname waan najalaa badeef kan biraa akka naaf kennamu jechuudhaan nu gaafataniiru. Kanaafuu,namni ragaa kana arge ykn sababa aadda addaatiin qabadheera jedhu yoo jiraate, guyyaa beeksifni kun bahe irraa kaasee guyyaa 20 keessatti yoo dhiyaachuu baate raga abbaa qabiyyee kan biraa kan kennamuuf ta’uuni beeksifna.Waajjira Lafa Magaalaa Asallaa.

Aadde Safiyyaa Galchuu Bubbaa Magaalaa Dodolaa ganda M/W keessatti lafa tajaajila mana jireenyaa qaban Nagahee lafaa Lakk. isaa 48072 bara 1985 ta’e galmaa’ee naaf kenname waan na jalaa badeef kan biraa akka naaf kennamu jechuudhaan nu gaafataniiru. Kanaafuu, namni ragaa kana arge ykn sababa adda addaatiin qabadheera jedhu yoo jiraate, guyyaa beeksifni kun bahe irraa kaasee guyyaa 20 keessatti yoo dhiyaachuu baate kophee nagahee kan kennamuuf ta’uu ni beeksifna. Waajjira Lafa Magaalaa Dodolaa.

Aadde Boontuu Baatiriitiif

Bakka Jirtanitti

Himataan Obbo Muktaar H/Tusaafi Himatamtuun isin jidduu falmii dhirsaafii niitummaa jiru ilaalchisee mana murtii kanatti himatamuu keessan beektanii beellama gaafa 06/05/2016 sa’aatii 8:00irratti akka dhiyaattanii falmattan manni murtii ajajeera.M/M/A/Digaluu Xijjoo

Baale

Iyyataan Obbo Kaffaalanyi Geetaachoo mana jireenyaa Magaalaa Maliyyuu Burqaa ganda 01keessatti argamu bali’inni lafa isaa 200M² irratti galmaa’ee kennameef Obbo Takkaaliny Daggifeetti waan gurgurataniif, kan mormu yoo jiraate,beeksifni kun bahee bultii 20keessatti haa dhiyaatu.yoo dhiyaachuu baate jijjiirraa maqaa kan raawwannuuf ta’uu ni beeksifna.Waajjira Lafaa Magaalaa Maliyyuu Burqaa.

Iyyataan Obbo Taajuddiin H/Jundii Bakka Bu’aan Obbo Abdmaaliik H/Jundii mana jireenyaa Magaalaa Maliyyuu Burqaa ganda 01keessatti bali’inni lafa isaa 500M² irratti maqaa isaaniitiin galmaa’ee argamu irraa hirisanii lafa bali’innisaa 250M² ta’e Obbo Birhaanuu Tachaaleetti waan gurgurataniif, kan mormu yoo jiraate,beeksifni kun bahee bultii 20keessatti haa dhiyaatu.yoo dhiyaachuu baate jijjiirraa maqaa kan raawwannuuf ta’uu ni beeksifna.Waajjira Lafaa Magaalaa Maliyyuu Burqaa.

Iyyataan Obbo Suleeyimaan Amiin mana jireenyaa Magaalaa Maliyyuu Burqaa ganda 01keessatti bali’inni lafa isaa 200M² irratti maqaa isaaniitiin galmaa’ee argamu Obbo Jamaal Mahaammaditti waan gurgurataniif, kan mormu yoo jiraate,beeksifni kun bahee bultii 20keessatti haa dhiyaatu.yoo dhiyaachuu baate jijjiirraa maqaa kan raawwannuuf ta’uu ni beeksifna.Waajjira Lafaa Magaalaa Maliyyuu Burqaa.

Iyyattuun Aadde Asteer Nagaasee mana jireenyaa Magaalaa Maliyyuu Burqaa ganda 01keessatti bali’inni lafa isaa 200M² irratti maqaa isaaniitiin galmaa’ee argamu Obbo Geetaanee Taaddasaatti waan gurgurataniif, kan mormu yoo jiraate,beeksifni kun bahee bultii 20keessatti haa dhiyaatu.yoo dhiyaachuu baate jijjiirraa maqaa kan raawwannuuf ta’uu ni beeksifna.Waajjira Lafaa Magaalaa Maliyyuu Burqaa.

Iyyataan Obbo Awwal Amiin mana jireenyaa Magaalaa Maliyyuu Burqaa ganda 01keessatti bali’inni lafa isaa 400M² irratti maqaa isaaniitiin galmaa’ee argamu irraa hirisanii 200M² ta’e Obbo Moltoot Daawuditti waan gurgurataniif, kan mormu yoo jiraate,beeksifni kun bahee bultii 20keessatti haa dhiyaatu.yoo dhiyaachuu baate jijjiirraa maqaa kan raawwannuuf ta’uu ni beeksifna.Waajjira Lafaa Magaalaa Maliyyuu Burqaa.

Iyyataan Obbo Zalaalam Mashashaa Bakka Bu’aan Abdulnaasir Indirisee mana jireenyaa Magaalaa Maliyyuu Burqaa ganda 01keessatti bali’inni lafa isaa 960M² irratti maqaa isaaniitiin galmaa’ee argamu irraa hirisanii 360M² Obbo Idiris Abuubakaritti waan gurgurataniif, kan mormu yoo jiraate,beeksifni kun bahee bultii 20keessatti haa dhiyaatu.yoo dhiyaachuu baate jijjiirraa maqaa kan raawwannuuf ta’uu ni beeksifna.Waajjira Lafaa Magaalaa Maliyyuu Burqaa.

Iyyataan Obbo Bahaaruu Birhaanuu mana jireenyaa Magaalaa Maliyyuu Burqaa ganda 01keessatti bali’inni lafa isaa 500M² irratti maqaa isaaniitiin galmaa’ee argamu irraa hirisanii 250M² ta’e Obbo Xigaabuu Zawudeetti waan gurgurataniif, kan mormu yoo jiraate,beeksifni kun bahee bultii 20keessatti haa dhiyaatu.yoo dhiyaachuu baate jijjiirraa maqaa kan raawwannuuf ta’uu ni beeksifna.Waajjira Lafaa Magaalaa Maliyyuu Burqaa.

Iyyataan Obbo Mallasaa Shaawul mana Jaarmiyaa Magaalaa Maliyyuu Burqaa ganda 01keessatti bali’inni lafa isaa 137M² irratti maqaa isaaniitiin galmaa’ee argamu Aadde Yeshii Baay’isaatti waan gurgurataniif, kan mormu yoo jiraate,beeksifni kun bahee bultii 20keessatti haa dhiyaatu.yoo dhiyaachuu baate jijjiirraa maqaa kan raawwannuuf ta’uu ni beeksifna.Waajjira Lafaa Magaalaa Maliyyuu Burqaa.

Obbo Kadiir Umar H/Kadiroo mana jireenyaa Aanaa Diinshoo magaalaa Diinshoo ganda 01keessaa 360M² irratti argamu nan gurguradha jedhaniiru kan mormu yoo jiraate beeksifni kun bahee guyyaa 20 keessatti yoo hin dhiyaatiin gurgurtichi ni hayyamamaaf. Waajjira Lafaa Magaalaa Diinshoo.

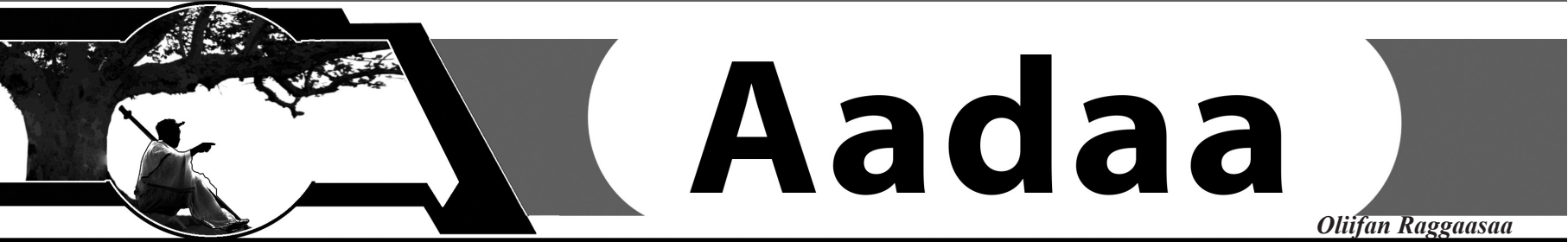
Iyyataan Obbo Kadiir Fuuskoo mana jireenyaa Magaalaa Gooroo ganda 01keessatti bali’inni lafa isaa 200M² irratti maqaa isaaniitiin galmaa’ee argamu Obbo Adam Kadiir Fuuskootti waan gurgurataniif, kan mormu yoo jiraate,beeksifni kun bahee bultii 20keessatti haa dhiyaatu.yoo dhiyaachuu baate jijjiirraa maqaa kan raawwannuuf ta’uu ni beeksifna.Waajjira Lafaa Magaalaa Gooroo.

Iyyataan Obbo Abdulnaasir Idiris B/B Zalaalam Mashashaa mana jireenyaa Magaalaa Maliyyuu Burqaa ganda 01keessatti bali’inni lafa isaa 960M² irratti maqaa isaaniitiin galmaa’ee argamurraa hirisanii lafa bali’inni isaa 200M² ta’e Obbo Mahaammad Abdulqaadiritti waan gurgurataniif, kan mormu yoo jiraate,beeksifni kun bahee bultii 20keessatti haa dhiyaatu.yoo dhiyaachuu baate jijjiirraa maqaa kan raawwannuuf ta’uu ni beeksifna.Waajjira Lafaa Magaalaa Maliyyuu Burqaa.

Buunoo Bedellee

Obbo Birhaanuu Abdiisaa mana jireenyaa Magaalaa Beddellee ganda 02(Abbaa Bokkuu) keessaatti qabeenyaa hin sochoone Lakk.Kaartaa isaa 4460/2008 ta’e maqaa isaaniitiin galmaa’ee lafa bali’ina isaa 160M² irratti argamu Obbo Alamuu Bokoreetti waan gurgurataniif jijjiirraan maqaa nuuf haa raawwatu jedhanii iyyataniiru. Kanaafuu, kan mormu ykn mirga qabeenyaa kanarraa kan qabu yoo jiraate, guyyaa beeksifni kun bahee irraa eegalee guyyaa 20 keessatti haa dhiyaatu.yoo hin dhiyaanne ta’e jijjiirraa maqaa kanaa kan raawwannuuf ta’uu ni beeksifna.Waajjira Lafa Magaalaa Beddellee.

Qabeenya uumamaa itti fufiinsaan kunuunsuun, dinagdee magariisaa jijjiirama qilleensaa damdamatu ijaarra!

Kora Qorannoo Oromoo marsaa 14^{ffaa}

Mootummaan Naannoo Oromiyaa seenaa, afaan, aadaafi duudhaa akkasumas hambaaleen uumamaafi namtolchee ummata naannichaa ibsan qoratamuun dhalootaa dhalootatti akka darbuuf hojjetaa jira. Hojiin kun karaa saayinsaawaafi qindoomina qabuun hayyootaan qoratamee akka ifa bahuuf Inistiitiyuutiin Qorannoofi Qo’annoo Oromoo akka hundaa’u ta’eera. Inistiitiyuutichi qorannoofi qo’annoo Oromoos ergama guddaa Mootummaa Naannoo Oromiyaatiin itti kenname; Afaan, seenaa, aadaafi aartii Oromoo bifa saayinsaawaa ta’een akkasumas karaa xiinsammuu Oromoo olkaasuufi madaaluun qorachuun bu’aan qorannoo guddina hawaas dinagdeefi ijaarsa biyyaa keessatti gaheesaa akka bahatu taasisuu milkeessuuf hojjetaa jira.

Inistiitiyuutichi bara 2022tti seenessa Oromoo lafa kaa’uun ummata afaan, seenaa, aadaafi aartiisaatti boonee sammuu bilisa ta’een sirna dimookiraasiifi ijaarsa biyya kanaafi gaanfa Afriikaa keessatti dhiibbaa uumuu danda’u arguu mul’atasaa godhatee hojiiwwan gurguddoo hojjeteera; ammas hojjataa jira. Erga hundaa’ee hojii afaan, seenaa, aadaafi aartii ummatichaa qorachuu, barreessuufi beeksisuu hayyoota hirmaachisuun hojjechaa jiruun hanga ammaatti kitaabilee 71 ol barreessee dubbistootaan gahuu ragaan Inistiitiyuuticharraa argame ni mul’isa.

Kana malees, galmoota gurguddoo afur; Qorannoo afaan, seenaa, aadaafi aartii Oromoo karaa saayinsawaafi bilchina qabuun geggeessuun seenessa qorqalbii Oromoo olkaasuufi seenaa Oromoo madaaluu danda’u barreessuun bu’aa qorannoorraa roga maraan ummata fayyadamaa taasisuu, ummata afaan, seenaa, aadaafi aartiisaatti boonee sammuu bilisa ta’een sirna dimookiraasiifi ijaarsa biyyaa keessatti dammaqinaan hirmaatu uumuu, ragaa qorannoo afaanii, seenaa, aadaafi aartii Oromoo karaa saayinsaawaafi ammayyaa’aa ta’een suur-sagaleen qindeessuufi gurmeessuun qorattootaafi dhaloota dhufuuf haala mijataa uumuufi Inistiitiyuutii Qorannoofi Qo’annoo Oromoo wiirtuu beekumsaa olaanaa (center of excellence) taasisuun qorannoo gaggeeffamu dorgomaafi hawwataa taasisuu qabatee hojjetaa jira. Hanga ammattis mata dureewwan adda addaa 62 irratti qorannoo gaggeeffamuun maxxansiifamee jiraachuu ragaan argame kun ni agarsiisa.

Inistiitiyuutiin kun hayyoota dandeettiifi ogummaa garaagaraa qaban hirmaachisuun seenaa dhugaa ummata Oromoo ibsu qorachuun seenessi dogoggoraa ummatarratti seeneffamaa ture akka sirratuufi seenessa haaraa hunda hammataafi ijaarsa biyyaatiif gumaachuun bakka buusuuf hojjetaa jira. Kanuma bu’uura godhachuun Inistiitiyuutichi tibbana magaalaa Adaamaatti kora qorannoo Oromoo marsaa 14^{ffaa} qopheesseera. Korri kunis dhaadannoo "Duudhaa keenya Ijaarsa biyyaaf" jedhuun kan gaggeeffame yommuu ta’u, abbootiin Gadaa, haadholiin Siinqee, hayyoonni, Aartistoonniifi hooggantoonni Mootummaa Naannoo Oromiyaa sektaroota garaagaraarraa

babbahan koricharratti argamaniiru.

Sadarkaa Pirezidaantii ittaanaa Mootummaa Naannoo Oromiyaatti qindeessaan kilaastara hawaasummaa obbo Abdulhaakiim Muluu koricharratti argamuun ergaa dabarsaniin, Mootummaan Naannoo Oromiyaa Afaan, seenaa, aadaafi aartii ummatichaa guddisuuf kutannoofi xiyyeeffannoo guddaadhaan hojjechaa jira jedhaniiru. Eenyummaafi guddummaa ummata Oromoo ifatti baasuudhaaf qorannoofi qo’annoon hayyoota hirmaachise gadi fageenyaan akka geggeeffamuuf mootummaan yeroo kamiyyuu caalaa kutannoo guddaadhaan hojjatas jedhaniiru.

Aadaa, seenaa, afaaniifi aartiin Oromoo sirnaan qoratamee seenaa kaleessa dabe qajeelchuun seenaan dhugaa dhalootatti darbuun dhaloonni beekumsa ofii akka dabaluuf mootummaan fuulleeffannaa kennee hojjachaa jira kan jedhan obbo Abdulhaakiim, egeree keenya bareechuuf maalummaa Oromoo gadi fageenyaan qorachuu, barreessuufi dubbachuun barbaachisaa ta’uu ibsaniiru.

Mootummaan Naannoo Oromiyaa hojiin qorannoofi qo’annoo kun itti fufinsaan akka hojjatamu tarsiimoofi leecalloo barbaachisu hunda baasuun kan hojjatu ta’uu eeranii, hayyoonni beekumsaafi dandeetti qorannoosaaniin eenyummaafi qaroomina sabaa kanaa qorachuun addunyaaf ibsuu akka qabanis dhaamaniiru.

Hoggantuun Biiroo Aadaafi Turiizimii Oromiyaa Aadde Jamiilaa Simbiruu gamasaaniin, Inistiitiyuutiin qorannoofi qo’annoo Oromoo hojii seenaafi eenyummaa Oromoo qorachuun seenessa dogoggoraa nurratti seeneeffamaa ture sirreessuun seenaa dhugaa Oromoon biyya kana keessatti qabu barreessuun hojii ummata Oromoo madaaluufi mataa ol qabachiisuu hojjetaa jiras jedhaniiru.

Caba seenaa Oromoo qunname bakkatti deebisuuf hayyoonni, abbootiin Gadaafi haadholiin Siinqee, qeerroofi qarreen akkasumas miidiyaaleen xiqii addaatiin hojjachuu akka qabanis aadde Jamiilaan yaadachiisaniiru.

Kora qorannoo Oromoo marsaa 14^{ffaa} kanaan qorannoowwan torba; Seenaafi seenessa biyya kanaa, duudhaa nagaafi araaraa ija falaasama Oromootiin, gahee sirni gadaa ijaarsa biyyaa keessatti qabu, Irreechaafi duudhaaleesaa heera gadaa keessatti, gahee aartii Oromoo biyya kanaa keessatti, dhaloota duudhaa ganamaatti deebisuufi warraaqsa aadaa Oromoo jedhu hayyootaan qoratamanii dhiyaatanirratti mari’atameera.

Ijaarsa biyya kanaa keessatti gaheen Oromoo olaanaa ta’uu qorannoon hayyootaan dhiyaate kun ni agarsiisa. Biyya nagaafi tasgabbiinshee mirkanaa’uun birmadummaa ofii kabachiifattee dhalootaa dhalootatti dabarsuuf dhuudhaalee sirna Gadaa bifa sirriin hubachuufi hubachiisuun afaan qofaan osoo hin taane qabatamaan ijaarsa biyyaatiif oolchuun barbaachisaa ta’uus qorannoon kun ni mul’isa.

Hirmaattonni kora kanaas gaaffiifi yaada qorannicha gabbisan dhiyeessaniin sochiin Inistiitiyuutiin qorannoofi

qo’annoo Oromoo seenaa, aadaa, afaaniifi aartii Oromoo guddisuuf hayyoota hirmaachisuun hojiin hojjataa jiru gaarii ta’uu himanii cimee itti fufuu qabas jedhaniiru.

Seenaa dabaa Oromoorratti barreeffameefi seeneeffame afaanuma barreeffameen seenaafi seeneeffamni dhugaa Oromoo ibsu hojjetamuu akka qabu, seenaa dogoggoraa kana sirreessuuf seenaan dhugaa hayyootaan qoratamee sirna barnootaa keessa galuun dhaloonni barachuu akka qabu, qorannoofi qo’annoon yeroo gaggeeffamu abbootii gadaa, haadholii siinqee hayyoota gadaa hirmaachisuu akka qabu, qabiyyee sirni Gadaa of jalatti qabu qindeessuun google’irra kaa’amuun qabeenya addunyaa taasisuuf hojjatamuu akka qabu, sagantaan sirna Gadaa ittiin barsiisan miidiyaarratti akka jiraatu, sirni gadaa ijaarsa biyyaatiif qooda olaanaa waan qabuuf qorannoon gadi fageenyaa gaggeeffamuun sabni biraa sirna gadaa qixa sirriin akka hubatu taasisuufi qorannoon dhiyaate kun barreeffamee jildeeffamuun hawaasa bira akka dhaqqabu hayyoonni kun akeekaniiru.

Daarekteerri olaanaan Inistiitiyuutii qorannoofi qorannoo Oromoo obbo Dirribaa Tarrafaaa, korri kun hayyootaaf dirree qorannoo mijeessuu kan kaayyeeffateedha jedhanii, Inistiitiyuutiichi erga hundaa’ee hayyoota hirmaachisuun qorannoowwan garaagaraa gaggeesseen seenessa dogoggoraa ummata Oromoorratti seeneeffamaa ture sirreessaa jiraachuu dubbataniiru.

Inistiitiyuutiin qorannoofi qo’annoo Oromoo hayyoota qindeessaa, haala mijeessuun waltajjii qorannoo uumaaf hayyoonni immoo seenaa qorachuun egeree Oromoo raagu, ni akeekuu jedhaniiru.

Eenyummaa Oromoo beekuuf dursa heera gadaa sirnaan qoratanii beekuun dirqama kan jedhan obbo Dirribaana, hayyoonni seenaa Oromoo gadi fageenyaan qoratanii dhaloota qajeelchuun duudhaa ganamaatti deebisuu akka qabanis yaadachiisaniiru.

Finxaallessummaan summii sab-daneessummaati; haa faccifnu!

Gujii

ObboTaammiraat Mulugeetaa mana jireenyaa Magaalaa Shaakkisoo ganda Uddeeyyii keessatti maqaa isaaniitiin galmaa’ee argamu bali`inni lafa isaa 250M² irratti argamu dabarsanii Obbo Saafaa Baredaatti gurgureera jedhaniiru. Kan mormu yoo jiraate, beeksifni kun bahee hanga guyyaa 20tti yoo dhiyaachuu baate maqaa kan nannessinuuf ta’uu ni beeksifna.Waajjira Lafaa Magaalaa Shaakkisoo

Wabii Agaazii Narii mana jireenyaa Lakk.isaa Ad/God/384/- ta’e rammaddii tajaajila iddoo (zoning) mana Jireenyaa irratti Bulchiinsa Magaalaa Adoolaa Woyyuu ganda Odaa doolaa keessatti qabeenyaa hin sochoone lafa bali’inni isaa kaareemeetira 200M² irratti argamu Lakk. Kaartaa isaa 5912/2015 ta’e Aadde Burtukaan H/Yesuus Soorsaatti waan gurguraniif waliigalteen akka ragga’uuf iyyannoo isaanii dhiyeefataniiru. Kanaafuu, jijjiirraan maqaa waan raawwatuuf kan mormu yoo jiraate, beeksifni kun bahee guyyaa 20 keessatti haa dhiyaatu, yoo hin dhiyaatiin waliigaltee dhiyaate fudhannee kan mirkannesinuuf ta’uu ni beeksifna.Waajjira Lafaa Magaalaa Adoolaa Woyyuu.

Harargee

9^{ffaa} Mahaammad Sabuuriitiif

Bakka Jirtanitti

Himataan Abbaa Alangaa Godina Harargee Lixaa fi Himataamaa isin jidduu falmii yakka maalaammaltummaa jiru ilaalchisee mana murtii kanatti himatamuu keessan beektanii beellama gaafa 06/05/2016 sa’aatii 8:30irratti falmiif qophooftanii akka dhiyaattanii falmattan ta’ee, kan hin dhiyaanne yoo ta’e falmiin bakka isin hin jirretti kan itti fufu ta’uu manni murtii ajajeera.M/M/O/G/Harargee Lixaa.

Himataan Abbaa Alangaa Godina Harargee Bahaa fi Himataamaa ZiyaadAmmee fa’aa N-4 jidduu falmii yakka ajjaaeethaa lubbuu namaa jiru ilaalchisee Himatamtoonni 1^{ffaa} Ziyaad Ammee Muusaa 2^{ffaa} Abdii Mahaammad 3^{ffaa} Muktaar Ammee Aaree 4^{ffaa} Raazaqoo Rashiid mana murtii kanatti himatamuu keessan beektanii beellama gaafa 06/05/2016 sa’aatii 8:00irratti akka dhiyaattanii falmattan manni murtii ajajeera.M/M/O/G/Harargee Bahaa.

Obbo Girmaa Xilaahuuniitiif

Bakka Jirtanitti

Himataan Hiddaasee Telekoomiifi Himatamtoota Maantagaafat Abbabaa fa’aa N-2 jidduu falmii siviilii jiru ilaalchisee Himatamaan 2ffaan kun mana murtii kanatti himatamuu keessan beektanii beellama gaafa 06/05/2016 sa’aatii 8:00irratti akka dhiyaattanii falmattan manni murtii ajajeera.M/M/O/G/H/Bahaa.

Caalbaasii Kiraa Maashinootaa Ijaarsa Daandiitiif oolan

Godina Harargee Lixaa Aanaa Habrootii Waajjirii Daandii fi Loojistiksi Aanaa Habroo Mashinootaa daandiiwwaan badiyyaa kessaatii hojatamuuf kan Ooluu dozaraa D8R with ripper harawaa modelaa baraa 2019-2023 tokkoo fi Eskavateraa abbaa sibilaa(chain Excavetor) CAT >320DL tokko ykn kan foyyahee dosan 330/340 fi Giredara(Grader)CAT 140HP tokko firulloo(CAT roller single drum) model capacity of tone 18-20 tokko ,showertruck(18000-20000Lt)tokko akkasumaas damptruck types of sino truck(16m3)model 334 baajoodhaan fi Double pickup tokko kireefachuu hojjachisuu waan barbaaduuf Kanaaf Ulaagaalee caalbaasii armaan gadii qaamni guutuu danda’u dorgommii irratti hirmaachuu ni danda’a.Dorgomtootni Hayyama daldalaa kan bara 2016 kan haaromsee fi hayyama kireessaa maashinaa kan tahe.Lakkoofsa kaffalaa Gibiraa (TIN) kan qabuu fikafalta gibiraa kan bara 2015 kan ittin kafalee akkasumaas Xalayaa qulqullummaa kaffalaa gibiraa ta’uu isaa qama seera irraa dhiheessuu qaba.Raga galmaa’aa VAT ta’uu isaa ibsu dhiyeessuu kan danda’u.Waajjira Maallaqaa fi Dinagdee naannichaatiin qofa tarree dhiyeessitootaa (Supply list) keessatti dorgomtoota galmaa’an qofatu dorgomuu danda’a.Dorgomtootni kabachiisa caalbaasii CPO Qarshii 50,000 (Kuma Shantama) Baankii beekamaa irraa Abbaa piroojaktiif kan barreeffame qabsiisuun Poostaa Tekinikaala orijinaala keessa galuu qaba.Dorgomaan caalbaasicha mo’ate kabachiisa waliigaltee/performence Bank Guarente/ 10% gatii waliigalaa qabsiisuu qaba.Maashinoota armaan olitti tarreeffaman hunda bakka tokkotti dhiyeessuu kan danda’u yoo tahu, qoqqoodanii dorgomuun hin danda’amu.8,Dorgomtootni sanada caalbaasichaa waajjira maallaqaaAanaaHabroo irraa Qarshii hin deebine kaffaluun bitachuu ni danda’a.Caalbaasichi guyyaa beeksisni kun Gaazexaa irratti bahe irraa eegalee guyyoota Hojii15 (Kudha shan)’f qilleensa irra oola. Caalbaasichi guyyaa 15 (kudha shan)’ffaa tti sa’aatii 4:00tti cufamuudhaan guyyuma sana sa’aatii 4:30 irratti bakka dorgomtootni ykn bakka bu’aan argamanitti,yoo hin argamnees adeemsii caalbaasii kan ittii fufu taha fi waajjira Maallaqa Aanaa Habrootti kan banamu ta’a. Guyyaan kun guyyaa hojii yoo hin taane, guyyaa hojii kan itti aanutti kan banamu ta’a. **Waajjirii Daandii fi Loojistiksi Aanaa Habroo**

Iuu Abbaa Boor

Aadde Muluu Tizaazuu mana Jireenyaa Magaalaa Mattuu ganda Qoolloo Kormaa keessaa qaban maqaa isaaniitiin galmaa’ee beekamu Lakk. Kaartaa isaa 4377/03/2016 ta’e Lafa bali’inni isaa 200M² irratti ijaaramee jiruu fi Sadarkaa iddoo 2^{ffaa} tajaajila iddoo R1 ta’e Obbo Yooseef Mollaatti gurguranneera waan jedhaniif akkaataa Labsii Liizii lafa. Magaalaa Lakk.721/2004tiin jijjiirraan maqaa waan raawwatuuf kan mormu yoo jiraate, beeksifni kun bahee guyyaa 20 keessatti haa dhiyaatu.Waajjira Lafa Magaalaa Mattuu.

Aadde Wayinisheet Yirgaa fi Obbo Tashoomee Gabruu mana Jireenyaa Magaalaa Mattuu ganda Gaaddisa Odaa keessaa qaban maqaa Aadde Wayinisheet Yirgaatiin galmaa’ee beekamu Lakk. Kaartaa isaa 570/02/2009 ta’e Lafa bali’inni isaa 200M² irratti ijaaramee jiruu fi Sadarkaa iddoo 2^{ffaa} tajaajila iddoo BA ta’e karaa bakka bu’aa isaanii Obbo Abduljaliil Dariitiin Aadde Wasiilaa Baadiruu Abdallaatti gurguranneera waan jedhaniif akkaataa Labsii Liizii lafa. Magaalaa Lakk.721/2004tiin jijjiirraan maqaa waan raawwatuuf kan mormu yoo jiraate, beeksifni kun bahee guyyaa 20 keessatti haa dhiyaatu. Waajjira Lafa Magaalaa Mattuu.

Aadde Warqinesh Shifarraa mana Jireenyaa Magaalaa Mattuu ganda Taboo keessaa qaban maqaa isaaniitiin galmaa’ee beekamu Lakk. Kaartaa isaa 4462/03/2016 ta’e Lafa bali’inni isaa 200M² irratti ijaaramee jiruu fi Sadarkaa iddoo 2^{ffaa} tajaajila iddoo R1 ta’e Obbo Alamuu Kabbadeetti gurguranneera waan jedhaniif akkaataa Labsii Liizii lafa. Magaalaa Lakk.721/2004tiin jijjiirraan maqaa waan raawwatuuf kan mormu yoo jiraate, beeksifni kun bahee guyyaa 20 keessatti haa dhiyaatu. Waajjira Lafa Magaalaa Mattuu.

Obbo Huseen Zakkaariyyaa fi Aadde Xuruu Imaamuu mana Jireenyaa Magaalaa Mattuu ganda Qoolloo kormaa keessaa qaban maqaa isaaniitiin galmaa’ee beekamu Lakk. Kaartaa isaa 4393/03/2016 ta’e Lafa bali’inni isaa 200M² irratti ijaaramee jiruu fi Sadarkaa iddoo 2^{ffaa} tajaajila iddoo R2 ta’e Aadde Hamziyyaa Siraajitti gurguranneera waan jedhaniif akkaataa Labsii Liizii lafa. Magaalaa Lakk.721/2004tiin jijjiirraan maqaa waan raawwatuuf kan mormu yoo jiraate, beeksifni kun bahee guyyaa 20 keessatti haa dhiyaatu. Waajjira Lafa Magaalaa Mattuu.

Obbo Tasfaayee Shibbiruu fi Aadde Arfaasee Gamteessaa mana Jireenyaa Magaalaa Mattuu ganda Qoolloo Kormaa keessaa qaban maqaa isaaniitiin galmaa’ee beekamu Lakk. Kaartaa isaa 884/03/2010 ta’e Lafa bali’inni isaa 264M² irratti ijaaramee jiruu fi Sadarkaa iddoo 2^{ffaa} tajaajila iddoo mana jireenyaa kan ta’e karaa bakka bu’aa isaanii Obbo Nuuree Mahaammadiitiin Aadde Zeetunaa Abdulwaasiqitti gurguranneera waan jedhaniif akkaataa Labsii Liizii lafa Magaalaa Lakk.721/2004tiin jijjiirraan maqaa waan raawwatuuf kan mormu yoo jiraate, beeksifni kun bahee guyyaa 20 keessatti haa dhiyaatu. Waajjira Lafa Magaalaa Mattuu.

Obbo Charinnet Geetaachoo fi Tihuun Geetaachoo mana jireenyaa Magaalaa Hurrumuu ganda 01 Zoonii Deg -baasi ganda 01 keessatti Lafa kaareemetira 160M² irratti argamu Obbo Hayilee Bantiitti gurguranneerra jedhaniiru. Kanaafuu, kan mormu ykn mirga qabeenyaa kanarraa kan qabu yoo jiraate, guyyaa beeksifni kun bahee irraa eegalee guyyaa 20 keessatti haa dhiyaatu. Waajjira Bulchiinsaafii Itti Fayyadama Lafaa Magaalaa Hurrumuu.

Obbo Misikkir Warquu mana jireenyaa Magaalaa Hurrumuu ganda 01 Zoonii Bilbilaa ganda 01 keessatti Lafa kaareemetira 200M² irratti argamu Obbo Bikisii Darajjeetti gurguradheera jedhaniiru. Kanaafuu, kan mormu ykn mirga qabeenyaa kanarraa kan qabu yoo jiraate, guyyaa beeksifni kun bahee irraa eegalee guyyaa 20 keessatti haa dhiyaatu. Waajjira Bulchiinsaafii Itti Fayyadama Lafaa Magaalaa Hurrumuu.

Jimmaa

Aadde Rawudaa Abdurahimaan Lakk. Kaartaa Hin sochoonee 6050/2013 tajaajila Mana jireenyaatiif kan oolu Magaalaa Jimmaa ganda M/Qocii keessatti galmaa’ee kennameef waan jalaa badeef kan biraa bakka bu’ee akka kennamuuf gaafataniiru. Kanaafuu, kaartaa kana namni arge ykn sababa adda adaattin qabadheera kan jedhu yoo jiraate, beeksifni kun bahee guyyaa 20 keessatti akka dhiyaatu hubachiisaa, guyyaa jedhamee keessatti yoo dhiyaachuu baate kaartaan duraanii tajaajilaan ala akka ta’etti lakkaa’amee kaartaan kan biraa bakka buufnee kan kenninuuf ta’uu ni beeksifna. Waajjira Lafa Magaalaa Jimmaa.

Himattuun Aadde Balaayinesh Dassaalenyiifi Himatamtoota 1^{ffaa} Obbo Daggiffee Saahilee 2^{ffaa} Qaalkidaan Tasfaayee 3^{ffaa} Abarraa W/Maariyaam jidduu falmii qabeenyaa jiru ilaalchisee Himatamaan 1ffaan kun mana murtii kanatti himatamuu keessan beektanii beellama gaafa 14/05/2016 sa’aatii 5:30irratti akka dhiyaattanii dhimma keessan hordofattan manni murtii ajajeera.M/M/Aanaa Magaalaa Jimmaa.

Injiner Abdallaa Mohaammad Seeyfuu Lakk. Kaartaa Hinsochoone 4498/97 tajaajila mana Daldalaatiifkan oolu Magaalaa Jimmaa ganda S/Samarroo keessatti galmaa’ee kennameef waan jalaa badeef kan biraa bakka bu’ee akka kennamuuf gaafataniiru. Kanaafuu, kaartaa kana namni arge ykn sababa adda adaattin qabadheera kan jedhu yoo jiraate, beeksifni kun bahee guyyaa 20 keessatti akka dhiyaatu hubachiisaa, guyyaa jedhamee keessatti yoo dhiyaachuu baate kaartaan duraanii tajaajilaan ala akka ta’etti lakkaa’amee kaartaan kan biraa bakka buufnee kan kenninuuf ta’uu ni beeksifna. Waajjira Lafa Magaalaa Jimmaa.

Aadde Birtukaan Boggaalaa Lakk.Kaartaa Lafa Duwwaa 2187/2009 tajaajila mana Jireenyaatiifkan oolu Magaalaa Jimmaa ganda S/Samarroo keessatti galmaa’ee kennameef waan jalaa badeef kan biraa bakka bu’ee akka kennamuuf gaafataniiru. Kanaafuu, kaartaa kana namni arge ykn sababa adda adaattin qabadheera kan jedhu yoo jiraate, beeksifni kun bahee guyyaa 20 keessatti akka dhiyaatu hubachiisaa, guyyaa jedhamee keessatti yoo dhiyaachuu baate kaartaan duraanii tajaajilaan ala akka ta’etti lakkaa’amee kaartaan kan biraa bakka buufnee kan kenninuuf ta’uu ni beeksifna. Waajjira Lafa Magaalaa Jimmaa.

Aadde Zubeedaa Umar Lakk.Kaartaa Hin sochoone Lakk. Kaartaa 901 tajaajila mana Jireenyaatiifkan oolu Magaalaa Jimmaa ganda B/Kittoo keessatti galmaa’ee kennameef waan jalaa badeef kan biraa bakka bu’ee akka kennamuuf gaafataniiru. Kanaafuu, kaartaa kana namni arge ykn sababa adda adaattin qabadheera kan jedhu yoo jiraate, beeksifni kun bahee guyyaa 20 keessatti akka dhiyaatu hubachiisaa, guyyaa jedhamee keessatti yoo dhiyaachuu baate kaartaan duraanii tajaajilaan ala akka ta’etti lakkaa’amee kaartaan kan biraa bakka buufnee kan kenninuuf ta’uu ni beeksifna. Waajjira Lafa Magaalaa Jimmaa.

Shawaa

Caalbaasii

M/A/Mirgaa Asiraat G/Tsaadiq fa’aa N-4 fi M/A/Idaa Birqee Hayilee fi Lixxuu Yeneenesh G/Tsaadiq jidduu falmii H/Hawaasaa jiru ilaalchisee mana jireenyaa Maagalaa Mojoo ganda Qarsaa keessatti maqaa du’aa obbo G/Tsaadiq Dubbaalaatiin galmaa’ee lafa kaaree meetira 161 irratti argamu Lakk. Kaartaa isaa 1460/80 ta’e ka’umsaa caalbaasii qarshii 1,173,250tiin gaafa 04/06/2016 sa’aatii 4:00 - 6:00tti caalbaasii ifaan akka gurguramu manni murtii ajajeera. Kanaafuu namoonni caalbaasii kanarratti dorgomuudhaan bitachuu barbaaddan ka’umsa caalbaasii irraa ¼ CPO qabachuudhaan dhiyaattanii dorgomtanii bitachuu kan dandeessan ta’uu manni murtii ajajeera.M/M/A/Lumee.

Caalbaasii

M/A/Mirgaa Aadde Zamazam Ahimadiifi M/A/Idaa obbo Ifaa Huseen jidduu falmii raawwachiisa jiru ilaalchisee mana jireenyaa Riiliisteti Maagalaa Adaamaa Kutaa Magaalaa Boolee Aanaa Dhaddacha Araaraa keessatti maqaa Daawud Sulxaaniitiin galmaa’ee argamu Lakk. Kaartaa isaa 73562/97 ta’eefi bali’inni iddoo 10222M² keessaa qabeenyaa kan Murtii Abbaa Mirgaafi kan Murtii Abbaa Idaa kan ta’e Pilootii 16 KM² 530 irratti qubatee jiru ka’uumsa caalbaasii qarshii 9,807,33.6tiin gaafa 22/05/2016sa’aatii 3:30 - 6:00tti caalbaasii ifaa ta’een waan gurguramuuf namoonni caalbaasii kanarratti dorgomuudhaan bitachuu barbaaddan ka’umsa caalbaasii irraa ¼ qarshii dheedhiidhaan qabsiistanii iddoo qabeenyi kun argamutti dhiyaattanii dorgomtanii bitachuu kan dandeessan ta’uu manni murtii ajajeera.M/M/A/Adaamaa.

Obbo Kaasaayee Yohaannis Masfin Nagahee Lakk.1889823 ta’e maqaa isaaniitiin galmaa’ee kennameef na jalaa bade jedhanii iyyataniiru. Kanaafuu namni Nagahee kana argee ykn sababaa adda addaatiin qabadheera jedhu,guyyaa beeksifni kun bahee egalee guyyaa 30 keessatti qaama dhimmi ilaaluuf akka deebisu, yoo kun ta’uu baate ragaan abbaa qabiyyee biroo baafachu kan danda’an ta’uu ni beeksisan. Bulchiinsa Magaalaa shaggaritti Waajira Kutaa Magaalaa Galaan Guddaa.

Caalbaasii

R/Himattuun Aadde Maqidas Abbabaa fi R/Himatamaa Abdii Muzaayin fa’aa N-2 jidduu falmii jiru ilaalchisee Konkolaataa Lakk. Gabatee isaa 3-45356 OR kan ta’e Gosti Konkolaata Doolfiin, Moodelli isaa KLH22L Barri Oomisha isaa 1998 ta’e qabeenyummaan isaa kan R/Himatamaa Obbo Abdii Muzaayiin kan ta’e Qajeelcha Poolisii Kutaa Magaalaa Gafarsa Gujee keessatti argamu tilmaama ka’umsa caalbaasii Qarshii 299,320.252 irraa eegalee dorgomaa gatii olaanaa kennetti caalbaasii ifatiin gaafa 02/06/2016 sa’aatii 4:00 - 8:00tti waan gurguramuuf namoonni bitachuu barbaaddan iddoo, sa’aatii fi guyyaa jedhametti dhiyaachuun dorgomtanii bitachuu kan dandeessan ta’uu manni murtii ajajeera.M/M/A/Kutaa Magaalaa Gafrsa Gujee.

Caalbaasii

R/Himattuun Taaddalech Baayeeraa fi R/Himatamtoota 1^{ffaa} Baqqalaa Asaffaa 2^{ffaa} Ilfinesh Abarraa jidduu falmii jiru ilaalchisee mana qorqoorroo Magaalaa Walisoo Ganda Ejersaa keessatti argamu Lakk. manaa 057 ta’e tilmaama caalbaasii qarshii 710,259tiin gaafa 02/06/2016 sa’aatii 4:00 - 6:00tti caalbaasii ifa ta’een waan gurguramuuf namoonni bitachuu barbaaddan sa’aatii fi guyyaa jedhametti dhiyaachuun dorgomtanii bitachuu kan dandeessan ta’uu manni murtii ajajeera.M/M/A/Walisoo.

Aadde Kabbee Tolaan Lakk. Nagahee 1881310 ta’eefi Lakk. Galmee K-461 ta’een galmaa’ee naaf kenname na jalaa badeera jedhanii iyyataniiru.Kanaafuu nagahee kana namni arge ykn sababa adda addaatiin qabadheera kan jedhu yoo jiraate, guyyaa beeksifni kun bahee eegalee guyyaa 30 keessatti tooftaa kaminuu yoo beeksifachu baate, nagahee kan biroo baafachuu kan danda’an ta’uu ni beeksifna. Bulchiinsa Magaalaa Shaggaritti Waajjira Lafa Kutaa Magaalaa Furii.

Obbo Taaddasaa Raggaasaa Garasuu Nagahee mirriitii iddoo mana jireenyaa Lakk. isaa 591306 ta’e maqaa isaaniitiin galmaa’ee kennameef haraka isaaniirraa na jalaa badeera jedhanii qaamaan dhiyaatanii iyyataniiru. kanaafuu,namni nagahee kana arge ykn kiyya jedhu yoo jiraate, beeksifni kun bahee guyyaa 20 keessatti Waajjira Lafaa Magaalaa Sulultaatti dhiyaachuun akka beeksifan, kun kan hin tanee tanaan ragaa biraa hojjenne kan kenninuuf ta’uu ibsaa,beeksifni kun bahee guyyaan isaa edda irra darbee boodaa ragaan kun yoo argamellee kan hin hojjenne ta’uu ni beeksifna.Bulchiinsa Magaalaa Shaggaritti Waajjira Lafa Kutaa Magaalaa Sulultaa.

Obbo Alii Siraaj Lakk. Nagahee 394078 ta’een galmaa’ee naaf kenname na jalaa badeera jedhanii iyyataniiru.Kanaafuu nagahee kana namni arge ykn sababa adda addaatiin qabadheera kan jedhu yoo jiraate, guyyaa beeksifni kun bahee eegalee guyyaa 30 keessatti tooftaa kaminuu yoo beeksifachu baate, nagahee kan biroo baafachuu kan danda’an ta’uu ni beeksifna. Bulchiinsa Magaalaa Shaggaritti Waajjira Lafa Kutaa Magaalaa Furii.

Dargaggoonni ilaalcha misoomawaafi dimookiraatawaa qaban haaromsa keenyaaf murteessoodha!

Muuxannoo

Masarat Amanaa

Qabeenya Kiliyaa Addunyaa Paarkii Biyyoolessa Gaarreewwan Baalee yaadaan daawwadhaa!

Torban darberraa kan itti fufe

Hoosiftoota kanneen sirriitti beekamaniifi bifa buburree ta'an (most notable and easily spotted) paarkicha keessatti argaman keessaa:

1. Niyaalaa Paarkii Biyyoolessa Gaarreen Baalee:

Bineensota bosonaa baay'ee beekamoofi biyya keenya keessatti qofa argaman keessaa tokko kan ta'e Niyaalaa Paarkii Biyyoolessa Gaarreen Baaleeti. Sanyiin Niyaalaa Itoophiyaatti mul'atu kun biyya kanaan alatti kan gara biraa hin jirreefi gosti isaas bosonuu naannawaa baddaa fakkaatuudha. Bocniifi hangaan bineensa 'Greater Kudu' jedhamu waliin walfakkaata. Ta'ullee gaafisaa immoo yoo waliin madaalamu xiqqaadha. Nyaalaan naannoo gaarreen kunneenii (Mountain Nyala) kun biftisaas gara bifa bunaati (dark brown) dha.

Niyaalaan Gaarreenii kunneen yeroo baay'ee tuuta xiqqaan dhaltuufi ilmooleeshii dabalatee ni mul'atu. Ilmoon kun waggaa guutuu keessa dhalachuu ni danda'u garuu immoo ji'oota Muddee hanga Bitootessaa keessa akka wal horan barreeffamoonni tokko tokko ni ibsu. Jiruun isaanis garee isaanii keessatti walduraa duubaan (hierarchy) jiraatu. Niyaalaa kormaa guddaafi Niyaalaa kormaan ganaa guddataa jirus walqocholuun beekamu Niyaalaa kormaan guddaan gareesaa ni gaggeessaa (shoora gareesaa gaggeessuu kanas ni bahata)

Niyala kormaan kun gaafa umriinsaa dabalaa deemu gara qofummaa filachuutti deema. Qofasaas deema.

2. Jaldeessa Paarkii Biyyoolessa Gaarreen Baalee (bale Monkey)

Paarkii Biyyoolessa Gaarreen Baalee bakka jireenya (dawoo) Jaldeessa Baaleeti. Jaldeessi Baalee kun sanyii bineensota Itoophiyaa keessatti qofa argamaniiti. Jaldeessi Baalee kun bifaanis yommuu ilaallu mangaagaafi mormi jalli adiifi fuullii immoo gurraacha.

Bara 1902 tti addummaasaan beekame(being discovered).

Akka argannoo dhiyeenya kanaa ibsutti immoo Jaldeessi Baalee kun olka'insa reenjii 2,200m hanga 3400m tti faca'anii akka jiraatantu ibsama.

Adda durummaan bakki jireenya Jaldeessa Baalee kun lafa olka'aa qabu naannoo bosonni shimalaa (bamboo forest) itti heddummatu keessatti. Biqiltuun Shimalaa (bamboo) immoo adda durummaan jechuun %77 nyaata isaaniiti waan ta'eefi. Jaldeessii Baalee yeroo hedduu walitti tuutatani kan jiraataniidha. Halkan halkan sagalee kan hin dhageessisneefi gara guyyaatti immoo sagalee guddaa dhageessisuun beekamu. Yeroosaanii hedduu bosona yabbuu kana keessatti of dhoksuun dabarsuu. Sababnnisaas hedduu waan sodaataniif.

3. Jeedala Itoophiyaa:

Jeedalli Itoophiyaa bineensota hoosistoota sanyii saree keessatti ramadamtu keessaa ishee tokkoofi kanneen foon sooratan(carnivore) keessatti ramadamu. Naannoo fiixee gaarreewwanii baay'inaan jiraatu. Miila dheeraafi bifa gara diimaatti siquufi gara eegeesaanii immoo dukkanaa'aa (dark) qabu. Ulfaatninaanis kormaan kiilogiraama 14 hanga 20 ti. Akkasumas dhaltuunshii kiilogiraama 11 hanaga kiilo giraama 16

ulfaachuu dandeessi. Sanyii bineensotaa haphataa dhufan keessaas tokko

Dhabbantaan bineensota hoosistoota sanyii saree akka addunyaatti 70% ta'an Paarkii Biyyoolessa Gaarreen Baalee argamu. Kanaaf Paarkii Biyyoolessa Gaarreen Baalee bakka dawoo lubbu qabeeyyii waan ta'aniif caalaatti tuuristoota ni hawatu.

4. Sanyii hantuutaa guddaa (Giant Molerat):

Sanyiin hantuuta guddaa ykn 'giant molerat' kunikoolojii fiixee gaarreewwanbii keessa kan jiraataniidha. Hantuutni guddaan kun Paarkiiwwan Gaarreen Biyyoolessa Baalee keessatti qofa argama. Keessattuu Saannatee keessatti kan argamu kanneen heddumminaan daawwatootaan daawwatamaniidha. Hantuutni kun waqtii roobaa boolla keessatti lolaan waan galuuf ni du'u. Hantuutni kun Iskuweer kiilomeetira tokko keessa hanaga 5000 akka jiraatan ragaan ni ibsa.

Walumaagalatti bakka jireenyaa Gosoota hantuuta gurguddoo (Giant Molerat) kaasee gosoota Jaldeessota, Jeedalaafi Niyaalaa dabalatee gosootni bineensotaa hedduuti. Biyyaaafis industirii aara maleessa yommuu ta'u lubbu qabeeyyiiifimmoo bakka jireenyaati. Daawwatootaafis bakka soora qalbiiti. Kanaaf daawwatoota biyya keessaafi alaan bakkee filatamu keessaa isa tokkoodha.

Daneessummaan miidhagina malee sodaa miti

Hojiirra oolmaa karoora qindaa’aa itti fayyadama lafaa caalmaatti cimsuun faayidaa hawaas-dinagdeef oolchuun murteessadha!

Karoorri itti fayyadama lafaa ragaa haala lafaa karaa faayidaa hawaas-diinagdee bu’uura godhateen faayidaan garaagaraa lafarraa argamuu malu, naannoorratti miidhaa osoo hin qaqqabsiisin faayidaa dinagdee caalmaa qabu galmeessisuuf kan gargaaruudha.

Biiroo Lafa Oromiyaa bara 2001 irraa eegalee rakkoo hawaasaa hiikuuf sirna bulchinsaafi misooma lafaarratti gaggeeffamu, kamiyyuu karaa karoora itti fayyadama lafaa giddu-galeessa godhateen itti fufinsaan hogganuun, guddina dinagdee naannichaa mirkaneessuuf ergama fudhatee rawwachaa jira.

Qorannoo karoora itti fayyadama lafaa gaggeefamee ture hojiirra oolchuufis Naannoo Oromiyaa keessaatti xiyyeeffannoon hojjatamaa jira. Qorannoon karoora itti fayyadama lafaa /Suluulota gurguddoo/ bu’uura godhachuun akka naannichaatti qoratamee jiru hojiirra oolchuuf godinoota sadii keessatti sadarkaa yaalii kan eegale yeroo ammaa godinoota 21fi aanaalee hojii kanaaf filatamaniin sadarkaa gandaatti raawwachuun jalqabameera.

Kaayyoon sagantaa yaalii kanaa inni guddaan karoora itti fayyadama lafaa qindaa’aa akka Oromiyaatti qoratame hojiirra oolchuun ummanni naannichaa midhaan nyaataan ofdanda’ee, dhiibbaa qabeenya uumamaarra gahu hambisuun, guddina itti fufinsa qabu mirkaneessuun madda galii naannoofi biyyaa ol guddisuudha.

Biiron Lafa Oromiyaa akkaataa Labsii Qaamolee Raawwachiiftuu Mootummaa Naannoo Oromiyaa irraa deebiidhaan gurmeessuu, aangoofi hojiisaanii murteessuuf qophaa’e, labsii lakkoofsa 242/2014 tiin keewwata 26/1 jalatti tumamee jiruun, qorannoo karoora itti fayyadama lafaafi ji’oo ispaashaalii gaggeessuufi hojiirra oolchuu, qophii lafaa hojii misoomaafi baankii lafaa hundeessuu, tajaajila bulchinsa lafaa kennuu, kaadastara lafaa gaggeessuufi mirga abbaa qabiyyummaa/ kaartaa abbaa qabiyyee lafaa/ kennuu giddu galeeffatee hojjetaa jira.

Akkaataa Labsii Qaamolee Raawwachiiftuu Mootummaa Naannoo Oromiyaa irra deebiidhaan gurmeessuu, aangoofi hojiisaanii murteessuuf qophaa’e, labsii lakkoofsa 242/2014 baheefi keewwata 26/3 jalatti akkaataa tumamee jiruun: toora xiyyeeffannoo qophiifi hojiirra oolmaa karoora itti fayyadama lafaa keessaa:

- ▶ Qorannoo itti fayyadama lafaa gaggeessuufi akka gaggeeffamu taasisuu yoo ta’u; qorannoon kunis qaama dhimmi ilaallatuun yammuu mirkanaa’u qaama itti fayyadamuuf dabarsee kennuu,
- ▶ Hojiirra oolmaasaa qaama dhimmi ilaallatu waliin to’achuufi deeggarsa kennu.

- ▶ Hawaasa lafarratti fayyadamuufi qaamolee dhimmi kun ilaallatuuf hubannoofi leenjii kennu,
- ▶ Karoora itti fayyadama lafaa ilaalchisee qaamoleen adda addaa lafarratti hojii misoomaa gaggeessan abbummaan hojiirra akka oolchaniifi galma gahiinsasaaf tumsa taasisuun hojiirra oolmaa karoora itti fayyadama lafaa ilaalchisee aangoon kennameefi jira.

Bu’uura aangoo kanaan biiron kun, karoorri itti fayyadama lafaa ragaa haala lafaa karaa faayidaa hawaas-diinagdee bu’uura godhateen faayidaan adda addaa lafarraa argamuu malu, naannoorratti miidhaa osoo hinqaqqabsiisin faayidaa dinagdee ol’aanaatiif akka ooluf hojjetaa jira.

Raawwii hanga ammaatii jiruunis:

- ✓ Karoora qindaawaa itti fayyadama lafaa qindoomina ogeessotaafi uummata gandootaatiin
- ✓ qophaa’eerratti ummata waliigalamee mana maree bulchinsa gandootaatiin mirkanaa’eera.
- ✓ Dambiin ittiin bulmaata karoora qinda’aa itti fayyadama lafaa ummata qophaa’ee mana
- ✓ maree bulchinsa gandootaatiin mirkanaa’eera.
- ✓ Karoora qorannoo itti fayyadama lafaa mana maree bulchiinsa gandootaatiin mirkanaa’e irratti hundaa’uudhaan karoorri misooma guddinaa (Integrated Development Plan) ummata mirkanaa’eera.
- ✓ Dokimantiin teekinikaa tokkoofi cuunfaan kanaa tokko waliigala dokimantiin lama qophaa’eera.

Biirichi hojiira oolmaa karoora qindaa’aa itti fayyadama lafaa caalmaan cimsuuf woorkshoppii marii Karoora Qindaa’aa Ittifayyadama Lafa Naannoo Oromiyaarratti xiyyeeffate Mudde 30/2016 Finfinnee Hoteela Kaapitaalitti hoggantoota Olaano Naannoofi Federaalaa, bakka bu’oota yuunivarsitii garaa garaa, deggartoota misooma, qooda fudhattootafi dhimmamtoota sadarkaa adda addaa, fuula duratti hojii kana milkeessuufi babal’isuu danda’an waliin marii gaggeesseera.

Karoora itti fayyadama lafaa karaa hawaasa

hirmachiseen hojiirra oolchuun, faayidaa dhalootaa itti aanuu eegsiisuu karaa giddu galeeffateen hojjetamaa jira, milka’ina hojii kanaafis gahee nama hundaa murteessaa ta’uu workshooppii kanarratti himameera.

Kaayyoon mariifi workshooppii kanaas sadarkaa raawwiin hojii karoora qindaa’aa itti fayyadama lafaarra jiru adda baasuu, hojii itti aanuuf haala mijeessuufi qooda fudhattoonni gaheesaanii beekanii sirnaan gaheesaanii

akka bahataniif waamicha dhiyeessuuf waltajjii qopha’e ta’uun ibsameera.

Hoogganaan Biiroo Lafa Oromiyaa Obbo Guutaa Lachoorree, qisaasama lafarratti mul’atu hambisuun lafti dhimma yaadameef qofa hojiirra akka ooluuf karoorri qindaa’aan itti fayyadama lafaa bocamee hojiirra oolaa jira jedhan. Hanga guyyaa kanattis bulchinsa lafaa karaa ammayyaan (Dijitaalawwa) ta’een hogganuu, magaaloota 40 fi aanaalee baadiyyaa 160 keessatti galmee kaadastara lafaa gaggeessu dabalatee, kenna tajaajilaa si’ataa gochuuf xiyyeeffannoon hojjechaa jiraachuu yaadachisaniiru.

Bu’uurri dinagdee biyyaa inni ijoon lafadha kan jedhan Obbo Guutaan, qabeenya murta’aa kanas qisaasama malee karooran hojiira oolchuuf hojjetamaa jira jedhan. Kana gabbisa adeemuuf mariin qaama hunda murteessaa waan ta’eef workshoppiin kun qopha’uus eeraniiru.

Karoora qindaawaa itti fayyadama lafaa hojiirra oolchuuf rakkoon imaammataa jiraatus, hawaasni hubannoo argateen akkaataa aadaafi duudhaasaatiin seera tumatee hojjitti seeneera. kunis bu’aa argamsiisaa jira jedhan.

Sadarkaa Pirezidaantii Itti aanaatti Qindeessaan Kilaastara Baadiyaa Obbo Abdurhamaan Abdallaa, guddina itti fufinsa qabu mirkaneessuufis ta’e, dhaloota dhufu fayyadamaa taasisuuf lafa karooraan hogganuun dhimma filannoo hinqabneedha jedhan.

Mootummaan Naannoo Oromiyaa lafti akkaataa qorannoo karooraatiin misooma barbaachisuuf oolchuuf xiyyeeffannoon hojjechaa jira, miidhaafi dhiibbaa lafarratti qaqqabu hambisuuf bakkeewwan karooraan addaan bahanirratti hojiin biqiltuu dhaabuufi kunuunsa qabeenya uumamaa hawaasa hirmachisee waggottan darban rawwatamaa ture kan eeramudha jedhan.

Xumurarrattis, bu’aan karoora itti fayyadama lafaa kan dhaloota ammaa qofa osoo hin taane kan dhaloota boruu ta’uufi dhimmi karoora qindaa’aa itti fayyadama lafaa dhimma nama hundaa akkasumas qindoomina gaafatu waan ta’eef milka’ina hojii kanaaf hunduu tumsuu akka qabus waamichi dhiyaateera.

Barumsi naannoo hubannoo hawaasaa guddisuudhaaf shoora guddaa qaba!

Obbo Abbabaa Laggasaa Lakk. Nagahee 700735 ta’een galmaa’ee naaf kenname na jalaa badeera jedhanii iyyataniiru.Kanaafuu nagahee kana namni arge ykn sababa adda addaatiin qabadheera kan jedhu yoo jiraate, guyyaa beeksifni kun bahee eegalee guyyaa 30 keessatti tooftaa kaminuu yoo beeksifachu baate, nagahee kan biroo baafachuu kan danda’an ta’uu ni beeksifna. Bulchiinsa Magaalaa Shaggaritti Waajjira Lafa Kutaa Magaalaa Furi.

Obbo Naatinaa’eel Siyyum Bulchiinsa Magaalaa Shaggar kutaa Magaalaa Galaan keessatti Lafa mana jireenyaatiif kenname Nagahee duraa Lakk.isaa 251059 ta’e maqaa Obbo Baldaa Maandoyeetiin galmaa’ee kennameef orjinaalli isaa na jalaa bade jedhanii iyyataniiru.Kanaafuu namni ragaa kana arge ykn sababa adda addaatiin qabadheera jedhu,beeksifni kun bahee guyyaa 20 keessatti qaama dhimmi ilaaluuf akka deebisu,yoo kun ta’uu baate kana duranii akka badeetti lakkaa’ame footoo koppii orjinaalaa kan kennamuuf ta’uu ni beeksifna.Bulchiinsa Magaalaa Shaggaritti Waajjira Kaadaasteraa Kutaa Magaalaa Galaan.

Waldaa M/I/Jiinenuus Lakk. Nagahee 0703845 ta’een galmaa’ee naaf kenname na jalaa badeera jedhanii iyyataniiru.Kanaafuu nagahee kana namni arge ykn sababa adda addaatiin qabadheera kan jedhu yoo jiraate, guyyaa beeksifni kun bahee eegalee guyyaa 30 keessatti tooftaa kaminuu yoo beeksifachu baate, nagahee kan biroo baafachuu kan danda’an ta’uu ni beeksifna. Bulchiinsa Magaalaa Shaggaritti Waajjira Lafa Kutaa Magaalaa Sabbataa

Aadde Caaltuu Margaa Nagahee Lakk.isaa 2280815 ta’e maqaa isaaniitiin galmaa’ee kennameef na jala bade jechuudhaan ragaa bade kan bakka bu’e akka kenninuuf gaafataniiru.kanaafuu, namni mormu yoo jiraate beeksifni kun bahee guyyaa 30 keessatti yoo dhiyaachuu baate ragaa bade kan bakka bu’e kan hojjenne laannuuf ta’uu ni beeksifna. Bulchiinsa Magaalaa Shaggaritti Waajjira Lafaa Kutaa Magaalaa Gafarsa Gujee.

Obbo Ibraahim Faariis Nagahee Lakk. isaa 0577535 ta’eefi Kaartaa Lakk.isaa Bur/du/0128/2010 ta’e maqaa isaaniitiin galmaa’ee kennameef na jala bade jechuudhaan ragaa bade kan bakka bu’e akka kenninuuf gaafataniiru.kanaafuu, namni mormu yoo jiraate beeksifni kun bahee guyyaa 30 keessatti yoo dhiyaachuu baate ragaa bade kan bakka bu’e kan hojjenne laannuuf ta’uu ni beeksifna. Bulchiinsa Magaalaa Shaggaritti Waajjira Lafaa Kutaa Magaalaa Malkaa Noonnoo

Obbo Kaasaahuun Mokonnin Nagahee Lakk. isaa 428909 ta’e maqaa Obbo Gazzahaanyi Lalisaatiin galmaa’ee kennameef na jala bade jechuudhaan ragaa bade kan bakka bu’e akka kenninuuf gaafataniiru.kanaafuu, namni mormu yoo jiraate beeksifni kun bahee guyyaa 30 keessatti yoo dhiyaachuu baate ragaa bade kan bakka bu’e kan hojjenne laannuuf ta’uu ni beeksifna. Bulchiinsa Magaalaa Shaggaritti Waajjira Lafaa Kutaa Magaalaa Malkaa Noonnoo

Aadde Luwaan Asammaallaash Lakk. Nagahee 871165ta’eefi Lakk. Galmee L-003 ta’een galmaa’ee naaf kenname na jalaa badeera jedhanii iyyataniiru.Kanaafuu nagahee kana namni arge ykn sababa adda addaatiin qabadheera kan jedhu yoo jiraate, guyyaa beeksifni kun bahee eegalee guyyaa 30 keessatti tooftaa kaminuu yoo beeksifachu baate, nagahee kan biroo baafachuu kan danda’an ta’uu ni beeksifna. Bulchiinsa Magaalaa Shaggaritti Waajjira Lafa Kutaa Magaalaa Furi.

Obbo Dassaalenyi Gammachuu Nagahee Lakk. isaa 1921580 ta’e maqaa isaaniitiin galmaa’ee kennameef na jala bade jechuudhaan ragaa bade kan bakka bu’e akka kenninuuf gaafataniiru.kanaafuu, namni mormu yoo jiraate beeksifni kun bahee guyyaa 30 keessatti yoo dhiyaachuu baate ragaa bade kan bakka bu’e kan hojjenne laannuuf ta’uu ni beeksifna. Bulchiinsa Magaalaa Shaggaritti Waajjira Lafaa Kutaa Magaalaa Buraayyuu.

Aadde Birhaanee Gabruutiif
Bakka Jirtanitti

Himataan Kubbaaniyaa Inshuraansii Afiriikaa (W.A) fi Himatamtoonni isin fa’aa N-2 jidduu falmii siviilii jiru ilaalchisee himatamtuun kun mana murtii kanatti himatamuu keessan beektanii beellama gaafa 06/05/2016 sa’aatii 8:00irratti akka dhiyaattanii falmattan ta’ee, kan hin dhiyaanne yoo dhimmichi bakka isin hin jirretti ilaalamee murtiin kan kennamu ta’uu manni murtii ajajeera.M/M/O/G/Sh/ Bahaa.

1^{ffaa} Sulxaan Amaaniitiif
2^{ffaa} Sabboonaa Xahaatiif
Bakka Jirtanitti

Himataan Dhaabbata Maayikiroo Faayinaansii Viizyiin Fandii Damee Bishooftuu fi Himatamtoota isin jidduu falmii liqaa qarshii jiru ilaalchisee himatamtoonni dhimmi keessan beellamarra jiraachuu isaa beektanii guyyaa 10 keessatti deebii dhiyeeffachuu yoo barbaaddan dhiyaattanii hayyamsiisa deebii keessan beellama gaafa 13/05/2016 sa’aatii 4:30 duratti himata isinirratti dhiyaate fudhattanii deebii keessan akka kennitan ta’ee, yoo kan hin dhiyaanne ta’e bakka isin hin jirretti ilaalamee murtii kan kennamau ta’uu manni murtii ajajeera.M/M/O/Magaalaa Bishooftuu.

Zawudee Ashaagireetiif
Awulaachoo Habteetiif
Bakka Jirtanitti
Obbo Almaayyoo Boggaalaa fi Himatamtoonni isin jidduu falmii qarshii jiru ilaalchisee himatamtoonni kun mana murtii kanatti himatamuu keessan beektanii beellama gaafa 03/05/2016 sa’aatii 5:00irratti deebii keessan qabattanii akka dhiyaattan manni murtii ajajeera.M/M/A/K/Magaalaa Luugoo.

2^{ffaa} Obbo Jawaaroo Amaaniitiif
3^{ffaa} Obbo Murteessaa Abdootiif
Bakka Jirtanitti

Himataan Mulugeetaa Kabbadaafi Himatamtoonni Insp/Kaasaahuun Shifarraa fa’aa N-3 jidduu falmii qabaiyyee jiru ilaalchisee himatamtoonni 2ffaa fi 3ffaan kun mana murtii kanatti himatamuu keessan beektanii beellama gaafa 07/05/2016 sa’aatii 5:30irratti deebii keessan kennitanii akka falmattan manni murtii ajajeera.M/M/A/K/ Magaalaa Boolee.

Obbo Darajjee Damiseetiif
Bakka Jirtanitti

Himataan Obbo Galaanaa Beegii fi Himatamaa isin jidduu falmii H/Hawaasaa tilmaama qabeenyaa qarshii 55,400tiin mana murtii kanatti himatamtanii yeroo adda addaa ajaja karaa gandaa ajajamtaniis waan dhiyaachuu hin dandeenyeef beellama gaafa 07/05/2016 sa’aatii 3:00irratti akka dhiyaattanii falmattan manni murtii ajajeera.M/M/A/Jalduu.

M/A/Mirgaa Qonjiit Geetaahuuniifi M/A/ Idootaa Obbo Muhaammad Ahimadiifi Aadde Samiiraa Abdoo jidduu falmii raawwii jiru ilaalchisee M/A/Idootaa akkaataa murtiin kennameen raawwattanii ykn sababa hin raawwanneef yoo qabattan beellama gaafa 09/05/2016 sa’aatii 8:00irratti dhiyaattanii akka ibsitan manni murtii ajajeera.M/M/A/K/ Magaalaa Boolee.

Amalawarqi Shariif Nagahee Lakk. isaa 1152151 ta’e maqaa Yitibaarak Simeenehitiin galmaa’ee kennameef na jala bade jechuudhaan ragaa bade kan bakka bu’e akka kenninuuf gaafataniiru.kanaafuu, namni mormu yoo jiraate beeksifni kun bahee guyyaa 30 keessatti yoo dhiyaachuu baate ragaa bade kan bakka bu’e kan hojjenne laannuuf ta’uu ni beeksifna. Bulchiinsa Magaalaa Shaggaritti Waajjira Lafaa Kutaa Magaalaa Buraayyuu.

Obbo Ayichiluum Hayiluutiif
Bakka Jirtanitti

Iyyattuun Aadde Ilfee Ballaxaa fi mormiin waamamaa isin jidduu falmii siviilii waa’ee tilmaama qabeenyaa jiru ilaalchisee mana murtii kanatti himatamtanii waamichi teessoo keessaniin ergamus waamicha seeraa kana simachuun dhiyaachuu hin dandeenye kanaaf beellama gaafa 22/05/2016 sa’aatii 3:30irratti akka dhiyaattanii falmattan manni murtii ajajeera.M/M/W/Oromiyaa Dhaddacha Dhaabbii Bahaa.

Bilistuu Hinkoosaatiif

Bakka Jirtanitti

Himataan Mareemaa Dheeressaa fi Himatamtuun isin jidduu falmii dhirsaafii niitummaa jiru ilaalchisee mana murtii kanatti himatamuu keessan beektanii beellama gaafa 08/05/2016 sa’aatii 8:00irratti akka dhiyaattanii falmattan manni murtii ajajeera.M/M/A/Kutaa Magaalaa Buraayyuu.

Obbo Mallasaa Gosmaatiif

Bakka Jirtanitti

Iyyattuun Aadde Gannat Masfiniifi waamamaa isin jidduu falmii dhirsaafii niitummaa jiru ilaalchisee galmeen cufamee tare socho’uusaa beektanii beellama gaafa 07/05/2016 sa’aatii 8:00irratti akka dhiyaattanii falmattan manni murtii ajajeera.M/M/A/Kutaa Magaalaa Galaan Guddaa.

1^{ffaa} Aadde Tsiggeeradaa Taaddalaatiif

2^{ffaa} Aadde Maahidar Girmaatiif

Bakka Jirtanitti

Himataan Obbo Li’uulsaggad W/ Mikaa’eeliifi Himatamtoonni isin jidduu falmii H/Hawaasaa jiru ilaalchisee mana murtii kanatti himatamuu keessan beektanii beellama gaafa 03/05/2016 sa’aatii 5:30irratti akka dhiyaattanii falmattan manni murtii ajajeera.M/M/A/Kutaa Magaalaa Sulultaa.

Obbo Tasfaayee Badhaaneetiif

Bakka Jirtanitti

Himataan Obbo Kiisii Shifarraa fi Himatamaa isin jidduu falmii H/Hawaasaa jiru ilaalchisee Himatamaan kun himata faayya’ee dhiyaaterratti deebii dhiyeeffachuu yoo kan barbaadan ta’e heeyyamsiisa qabatee akka dhiyaatu beellama gaafa 06/05/2016 sa’aatii 3:00irratti akka dhiyaattanii falmattan manni murtii ajajeera.M/M/O/Magaalaa Shaggar.

Obbo Alamuu Nagaashiitiif

Bakka Jirtanitti

Himattoonni Adaanech Nagaash fa’aa N-2 fi Himatamaa Dirribee Fayyisaa fa’aa N-2 jidduu falmii jiru ilaalchisee Himataan kun galmee socho’uu isaa beektanii beellama gaafa 14/05/2016 sa’aatii 8:00irratti akka dhiyaattan manni murtii ajajeera.M/M/A/Kutaa Magaalaa Malkaa Noonnoo.

M/A/Mirgaa Abarraa Fiqaaduu fi R/ Himatamtootaa Ashannaafii Kumaa fi Atsaduu Kumaa jidduu falmii H/Hawaasaa jiru ilaalchisee akkaataa manni murtti murteesseen raawwatanii beellama gaafa 03/05/2016 sa’aatii 6:00irratti akka dhiyaattan manni murtii ajajeera.M/M/O/Magaalaa Shaggar.

Artisti Tsaggaayee Daandanaatiif

Bakka Jirtanitti

R/Himttuun Aadde Caalii Geergoofi R/ Himatamaa isin jidduu falmii raawwii jiru ilaalchisee R/Himatamaan kun akkaataa murtiin kennameen raawwattanii beellama gaafa 09/05/2016 sa’aatii 9:00irratti akka dhiyaattan manni murtii ajajeera.M/M/A/Kutaa Magaalaa Malkaa Noonnoo.

Aadde Almaaz Hordofaatiif

Bakka Jirtanitti

Himataan Obbo Kaasaayee Taaddasaa fi Himatamtuun isin jidduu falmii H/Hawaasaa jiru ilaalchisee Himatamaan kun mana murtii kanatti himatamuu keessan beektanii beellama gaafa 09/05/2016 sa’aatii 8:00irratti akka dhiyaattanii falmattan ta’ee, yoo kan hin dhiyaanne ta’e falmiin bakka isin hin jirretti kan itti fufu ta’uu manni murtii ajajeera.M/M/A/Magaalaa L/Xaafuu L/Daadhii

Obbo Mulugeetaa Maqaaneetiif

Bakka Jirtanitti

Himataan Obbo Raajjib Abdallaafi Himatamaa isin jidduu falmii T/Qarshii jiru ilaalchisee Himatamaan kun mana murtii kanatti himatamuu keessan beektanii beellama gaafa 10/05/2016 sa’aatii 4:00irratti deebii keessan barreeffamaan qabattanii akka dhiyaattanii falmattan ta’ee, yoo kan hin dhiyaanne ta’e mirgi deebii kennachuu keessan bira darbamee falmiin bakka isin hin jirretti kan itti fufu ta’uu manni murtii ajajeera.M/M/A/Kutaa Magaalaa Furii.

Dhaaltonni Obbo Abbabaa Dassaalenyi qabiyyee abbaa isaanii Aanaa Jiddaa Magaalaa Sarxii ganda 01keessatti argamu murtii addaan qooddachuun dhaaltota keessaa namni obbo Gululaat Abbabaa fi Aadde Baliyyuu Abbabaa jedhaman qabiyyee gahee isaanii ta’etti ragaa abbaa qabeenyummaa maqaa obbo Abbabaa Dassaalenyiitiin hojjachiisanii jijjiirraan maqaa gara isaniitti akka jijjiiramuuf gaafataniiru. Kanaafu kan mormu yoo jiraate, beeksifni kun bahee guyyaa 20 keessatti haa dhiyaatu. dhiyaachuu baannaan ragaan abbaa qabiyyummaa itti hojjatamee jijjiirraan maqaa kan raawwatuuf ta’uu ni beeksifna.Waajjira Lafaa Magaalaa Sarxii.

Obbo Addisuu Isheetuu waraqaa ragaa iddoo mana jireenyaa kaartaa Lakk. isaa Sul/01/1903/98 ta’e maqaa isaaniitiin galmaa’ee kennameef haraka isaaniirraa na jalaa badeera jedhanii qaamaan dhiyaatanii iyyataniiru. kanaafuu,namni nagahee kana arge ykn kiyya jedhu yoo jiraate, beeksifni kun bahee guyyaa 20 keessatti Waajjira Lafaa Magaalaa Sulultaatti dhiyaachuun akka beeksifan, kun kan hin tanee tanaan ragaa biraa hojjenne kan kenninuuf ta’uu ibsaa,beeksifni kun bahee guyyaan isaa edda irra darbee boodaa ragaan kun yoo argamellee kan hin hojjenne ta’uu ni beeksifna.Bulchiinsa Magaalaa Shaggaritti Waajjira Lafa Kutaa Magaalaa Sulultaa.

Obbo Biruuk Asaafwu Lakk. Nagahee 1883643 ta’eefi Lakk. Galmee H-41 ta’een galmaa’ee naaf kenname na jalaa badeera jedhanii iyyataniiru.Kanaafuu nagahee kana namni arge ykn sababa adda addaatiin qabadheera kan jedhu yoo jiraate, guyyaa beeksifni kun bahee eegalee guyyaa 30 keessatti tooftaa kaminuu yoo beeksifachu baate, nagahee kan biroo baafachuu kan danda’an ta’uu ni beeksifna. Bulchiinsa Magaalaa Shaggaritti Waajjira Lafa Kutaa Magaalaa Furii.

Obbo Sulxaan Mahaammad Shiboo Kaartaa Lakk. isaa L/S/00505/20110/A ta’een galmaa’ee naaf kenname mana hojii keenya keessaa wan badeef kaartaa kana namni arge ykn sababa adda addaatiin qabadheera kan jedhu yoo jiraate, guyyaa beeksifni kun bahee eegalee guyyaa 30 keessatti tooftaa kaminuu yoo beeksifachu baate, kaartaa kan biroo baafachuu kan danda’an ta’uu ni beeksifna. Bulchiinsa Magaalaa Shaggaritti Waajjira Lafa Kutaa Magaalaa Furii.

Himataan Dinbaruu Urgeefi Himatamtoota 1^{ffaa} Araggaa H/Mikaa’eel 2^{ffaa} Wasan H/ Mikaa’eel jidduu falmii tilmaama qabeenyaa jiru ilaalchisee himatamaan 2ffaan kun mana murtii kanatti himatamuu keessan beektanii beellama gaafa 03/05/2016 sa’aatii 4:00irratti akka dhiyaattanii falmattan manni murtii ajajeera.M/M/A/G/Jaarsoo

Caalbaasii

R/Himattuun Aadde Burtukaan Tufaa fi R/ Himatamaan Obbo Diinayaas Dhageettii jidduu falmii raawwii jiru ilaalchisee Mana jireenyaa qarqoorroo Luukii afurtama fi kushiinaa baallee 27 ofirraa qabu Bulchiinsa Magaalaa Sandaafaa Bakkee ganda 01keessatti iddoo addaa bataskaan gabri’eelii jedhamutti balina lafaa kaaree meetira 140 irratti argamu caalbaasiidhaan gurguruu waan barbaadameef ka’umsaa caalbaasii qarshii 1,069,534.98 godhachuudhaan gaafa 06/06/2016 sa’aatii 3:00 hanga sa’aatii 6:00tti caalbaasii ifaa ta’een akka gurguramuu mana murtii ajajeera. Kanaafuu namni bitachuu barbaaduu iddoo qabeenyi kun argamutti dhiyaattanii bitachuu kan dandeessan ta’uu Mani Murtii ajajeera. M/M/A/Barraak.

Aadde Tsaggaash Suunee Guutaa Lakk. Nagahee 163578 ta’een galmaa’ee naaf kenname na jalaa badeera jedhanii iyyataniiru. Kanaafuu nagahee kana namni arge ykn sababa adda addaatiin qabadheera kan jedhu yoo jiraate, guyyaa beeksifni kun bahee eegalee guyyaa 30 keessatti tooftaa kaminuu yoo beeksifachu baate, nagahee kan biroo baafachuu kan danda’an ta’uu ni beeksifna. Bulchiinsa Magaalaa Shaggaritti Waajjira Lafa Kutaa Magaalaa Furii.

Aadde Xajjii Bayii Absaatiif

Bakka Jirtanitti

Iyyataan Obbo Baacaa Daanyee fi waamaamtuu isin jidduu waa’ee murtii badiinsaa jiru ilaalchisee waamamatuun kun yoo jiraate, bakka jirtuu beellama gaafa 10/05/2016 sa’aatii 3:00irratti akka dhiyaattu ibsaa, dhiyaachuu baannaan iyyataaf murtiin badiinsaa kan kennamuuf ta’uu ni beeksifna.M/M/A/Ada’aa.

Lafawwan miidhaman xuxxuqqaarraa bilisa gochuudhaan deebi’anii akka dandamataniifi oomishitummaansaanii akka dabalu gochuun ni danda’ama!

Seeraafi Haqa

Taammanaa Gammadaa

Haqaqabeessummaa seera daldalaafi heera mootummaa biyya keenyaa

Dhalli namaa oomisha **n y a a t a s a a f** **b a r b a a c h i s u u** qopheeffachuu erga jalqabee as qaroomina bara duriirraa jalqabee, hanga bara amma keessa jirru kanaatti adeemsi seera daldalaa guddina biyyoota tokkoo keessatti shoora olaanaa qaba.

Seerri daldalaa yeroodhaa gara yerootti guddina agarsiisaa dhufan keessatti haala addunyaan keessa jirtu kanarra akka geessu warreen taasisan keessaa adeemsi daldalaa seeraa dhimmoota gurguddoo warreen taasisan keessaa isaan tokkodha.

Walitti dhufeenyi hawaasa dinagdee namoota naannoo tokko keessa jiraatan gidduutti meeshaa meeshaadhaan jijjiiruudhaan kan eegalamedha. Sana booda namoonni garaagaraas galaana qaxxaamuruun, karaa dheeraas deemuudhaan daangaadhaa hanga daangaatti daldaluu jalqabe.

Guddinna tekinoooloojiin daldalli mul'ates dhaloonni amma jirus jireenya fooyya'aa akka jiraatuufi hawaasni addunyaa akka namoota ganda tokko keessa jiraataniitti akka walitti dhiyaatan kan taasisaa jirudha. Dur Itoophiyaan Gibxi, Giriik, Peershiyaa, Hindiifi Chaayinaa waliin hojii daldalaa raawwataa akka turte galmeewwan seenaan ni dubbatu.

Walitti dhufeenya daldala durii kanarraa kaa'amee yeroo ilaalamu daldalli biyya keenya keessatti guddateera nama hin jechisiisu. Haata'u malee, biyyi keenya bu'aa guddina damee kanarraa argme hanga tokko qooddachuu dandeesseetti. Haaluma kanaan, biyyi keenya bara 1923tti seera hojii Baankiifi liqaa, bara 1933tti labsii dhaabbilee daldalaafi labsii seera kasaaraa baastees turte.

Akkasumas bara 1952 keessa seerri daldalaa amma hojiirra jiru erga labsamee booda sadarkaa gadi-aanaa yoo tahes addunyaa waliin daldaluuf biyyi keenyas tattaafachaa turteetti. Tattaaffii bara dheeraan Mootummaan RDF Itoophiyaa gara aangootti erga dhufee as hojiin daldalaa sirna gabaa bilisaatiin akka geggeeffamu taasifameera.

Mootummaan misooma industirii qonnaan durfamu erga bu'uuressee as tarsiimoon Imaammata misoomaa dhugoomsuuf gargaaran, hojiiwwaan walitti dhufeenya daldalaa si'oomaafi bu'a qabeessa taasisan hedduun hojjetamanii jiru.

Kaayyoon seera daldalaafi heera mootummaa RDF Itoophiyaa jedhurratti barreeffama ogummaafi yaada dimookiraatawaa baballisuufi qaruu gabbisanii akka meeshaatti itti fayyadamuun ijaarsa sirna nageenyaa, misoomaafi dimookiraatawaa cimsuun haqa barbaachisaa ta'e hawaasa fayyadamaaf kennuun guutummaa biyyaa keessatti bulchiinsa gaarii diriirsuun sirni haqaa cimaan akka ijaaramee jiraatu taasisuuf qooda olaanaa qaba.

Seera daldalaa, heera mootummaa, dhaaba daldalaa dhaabbilee daldalaa seera waliigaltee Inshuuraansii, seera waliigaltee geejjibaa, sanadoota maallaqaa daddarboofi kasaaruu mata-dureewwan kunneen hammatamaniiru.

Dhimmoota hiikkoo seeraafi raawwii isaanii wajjiin wal-qabsiisee dhimmoota ka'uu qaban kaasuun keessumaa heera mootummaa RDF Itoophiyaa booda labsiilee adda addaa bahan irratti ibsa bal'aan kennameera. Mata-dureewwan kanneen irratti gaaffileen mariif dhiyaachuun leenjifamtoonnis heera mootummaa RDF Itoophiyaa booda sirni heera mootummaa, tarsiimoofi imaammata misoomaa, nageenyaafi dimookiraasii bu'uura godhachuun labsiilee daldalaa waliin walitti dhufeenya qaban sirriitti hubatameera.

Yeroo hojiirra oolchan sirna diinagdee gabaa bilisaa biyyichi hordofaa jirtu bu'uureffachuun si'oomaa, fulla'aafi lammiiileen martinuu sadarkaa sadarkaan haala fayyadamtootaafi galma ga'iinsa tarsiimoo misoomaatiif galtee akka ta'anitti hojjiirra oolchuun dirqama ogummaafi lammummaati.

Seera daldalaafi heera mootummaan hojiin daldalaafi Labsiilee daldalaa adda addaatiin maal akka fakkaatu, daldalli walitti dhufeenya warreen jalqabaa addunyaan keenya irra jirtu keessaa isa ijoofi daandii meeshaa

isa guddinaati.

Seera daldalaafi heera mootummaa RDF Itoophiyaa irratti yaadota tokko tokko kaasanii ilaaluun hubannoo waliigalaa argachuuf waan gargaaruuf daldalli maali? kan jedhurraa ka'uun gaariidha. Daldala jechuun hojiin daldalaa meeshaalee yookaan tajaajilawwan gatiif jedhanii gurguruu, dabarsuufi geeddaruudha.

Yeroo hunda raawwii bituu, gurguruu kan of keessatti qabudha. Bu'aaf jedhamee kan raawwatamuu ta'uufi qabatamummaan bu'aa kan hordofsiisu qabaachuunsaa amaloota isa ibsan keessaa isaan tokkodha.

Dinagdeen kutaan daldalaa karaa lama raawwatama. Diinagdee industiriifi tajaajila meeshaalee jedhamuun qoodanii ilaaluun kan danda'amu ta'ullee, kutaan lamaanuu guddina biyya tokkoof bu'aa isaan qaban guddaadha. Daldala meeshaaleefi tajaajilawwanii kan ilaallu yoo ta'e kutaan dinagdee kana waliin walqabatan kan akka Baankii, geejjiba, inshuraansii, hojii maxxansaafi beeksisaa caqasuun ni danda'ama.

Seera daldalaafi heera mootummaa biyya keenyaa yoo ilaalle dhalli namaa jireenya har'aa isa boorii fooyyessuuf akkasumas jireenya gaarii gaggeessuuf walitti dhufeenyi dinagdee qooda guddaa qaba. Kanaaf walitti dhufeenya kana gara barbaadamutti geessuuf seeraan bituun barbaachisaa waan ta'eef biyya keenyattis bara 1952 seerri daldalaa bahee hojiirra ooluu kan eegale jaarraa walakaa ol ta'eera.

Heerri mootummaa RDF Itoophiyaa kwt 43(1) irratti 'Ummatoonni Itoophiyaa walumaagalatti sablammoonniifi ummatoonni Itoophiyaa keessa jiraatan mata mataatti haala jireenyasaanii fooyyessuufi guddina walirraa hin cinne argachuuf mirga isaanii eegame, bu'uura godhachuun mootummaan guddina misooma biyyattiif barbaachisoodha kan jedhu seerota hedduu baasuun hojiin daldalaafi investmentiin yeroo kamirrayyuu caalaa bal'inaan akka hojjetaman taasisaa jira.

Seerri daldalaa heera mootummaa *Gara fuula 17tti*

Fooransikii Ashaaraafi Xiinsammuu Shakkamaa

(Kan darberraa kan itti fufe)

Fudhatamummaa ragaa

Waa'ee fudhatamummaa ragaa yeroo jennu; ragaa sababa adeemsa itti argameen ykn ragaa kamiyyuu caalaa dhimmicha rageessuu kan danda'u ta'uusaatiin ykn sababoota walfakkaataa kan birootiin seeraan fudhatama akka qaban ykn hin qabnetti ilaalamuu kan danda'an ta'uusaati. Kana jechuun fakkeenyaaf jecha amantaa dhiibbaa ykn gowwoomsuudhaan argamu, sababa adeemsi ragaan sun ittiin argame sirrii hin taaneef kan dhorkamuufi fudhatama kan hin qabnedha.

Kan biraa immoo akka seera siiviiliitiin falmii waliigaltee qabeenya hin sochoonerratti godhamuu ragaa barreeffamaatiin malee ragaa namaa mirkaneessuun kan hin danda'amne yoo ta'u, sababni dantaa qaama sadaffaa eeguuf jedhu akka jirutti ta'ee sababni inni biraan immoo ragaan barreeffamaa irra caalaa dhimmicha ragaasisuu danda'a kan jedhudha. Kanaaf sababoota adda addaatiin ragaan tokko rogummaa qabaatus fudhatamummaansaa kufaa ta'uu danda'a.

Haaluma kanaan qorataan yeroo ragaasaa funaanuun adeemsi/tooftaan inni ragaa funaanuudhaaf fayyadamu seeraqabeessa ta'uusaa mirkaneeffachuun kan irra jiraatuufi seerota adeemsi qorannaa maal ta'uu akka qabu kaa'an kan akka seera deemsa falmii yakka Itoophiyaa keewwata 27,35,50,51 fi heera Mootummaa Federaalaa Itoophiyaa keewwata 19 (5) beekuun itti fayyadamuun isaa ragaansaa seera fuulduratti akka fudhatamuuf murteessaadha. Ragaa ilaalchisee haaldureen biroo Abbaa Alangaatiin ilaalamuu qabu fudhatamummaa ragaati.

Kanas jechuun ragaan poolisiidhaan funaaname hundi bu'uura seeraatiin funanamuu fi funaanamu dhabuusaa qulqulleeffachuu qaba. Ragaan dhiyaate seeraan ala kan argame yoo ta'e, carraan ragaan sun mana murtiitti fudhatama itti dhabu bal'aadha. Haala kanaan ragaan argame himannaa Abbaa Alangaarratti *Gara fuula 17tti*

Dhiibbaawwan bosonoota keenyarra jiru hir'isuuf qoraaniifi ijaarsaaf filannoowwan jiran faayidaarra haa oolchinu!

Hawaasummaa

Galaanaa Kumarraa

Dhukkuba waa dagachuu ykn irraanfachuufi karaalee ittiin dhukkubicha ofirraa ittisuuf gargaaran

Namoonni tokko tokko waa dagachuu ykn irraanfachuun irra deddeebi'ee akka isaan mudatu yammuu dubbatan ni dhagaa'ama. Nuunis nu mudachuu mala. Waa dagachuun kun garuu dhukkuba jennee meeqan keenyatu yaadee beeka laata. Dhaabbanni Fayyaa Addunyaa(WHO) n garuu, waa dagachuu/dimentian/n dhukkuba akka ta'eefi qajeelfama jalqabaa kan akka itti namoonni dhukkuba waa dagachuu kana ofirraa ittisuun danda'amu baasuusaa ilaalchise BBC'n Afaan Oromoo fuula miidiyaa hawaasaasarratti tibbana kan maxxanserraa fuula hawaasummaa keenya torban kanaatiif akkaataa armaan gadiitiin qindeessinee isiniif dhiyeessineerra dubbisa gaarii.

Rakkoon waa dagachuu guutummaa addunyaatti namoota miliyoona 50 kan miidhe yommuu ta'u caalaatti dabalaa dhufeera. Haga ammaa karaa namoonni carraa rakkoo kanaaf saaxilamuu xiqqeessuu danda'an malee wal'aansi dhibee kana fayyisuu danda'u hin jiru.

Dullumni rakkoo kanaaf sababa ol-aanaadha. Haa ta'u malee, kun uumama ykn kan yeroo dullooman hin oolledha jechuu miti.

Sanyiin daddarbuunis ga'ee guddaa qabaata, garuu sababoonni dhibee kanaa hedduun jijjiiramuu ni danda'au. Ogeessoonni akka jedhanitti haala jireenyaa jijjiiruun carraa dhibee kanaan qabamuu harka sadii keessaa tokkon ni xiqqeessa.

Akkuma seensarratti xuqame Dhaabbanni Fayyaa Addunyaa(WHO)n yeroo jalqabaatiif qajeelfama dhukkuba kana ittiin ofirraa ittisuun danda'amu ifoomseera.

Qajeelfamoonni ba'e kun akka jedhutti:

- **Sochii qaamaa** :- Ga'eessoonni warra jaaran dabalatee torbanitti yoo xiqqaate daqiiqaa 150'f sochii qaamaa giddu-galeessa ta'e taasisuu qabu. Kun ammoo itti karoorfachuun kan akka bishkiliitii oofuu ykn hojiiwwan guyyuu mana keessaa ta'uullee ni mala.
- **Tamboo xuuxuu dhaabuu** :- tamboon sammuu qamaaf gadheedha
- **Nyaata sirriitti nyaachuu**:- soorata

fayyaaleessa kan akka nyaata bishaan keessaa argamaniifi muduraaleefi fuduraaleen hedduu fayyadu

- **Vaayitaaminoota bifa kininiin kennaman waliin rakkachuu dhiisuu** - isaan kunneen rakkoo dagachuu hir'isuu danda'u kan jedhu ragaan hin jiru
- **Alkoolii hedduu fayyadamuu dhiisuu** :- hedduu dhuguun baayyee balaa qaba. Qorannoon tokko tokko garuu alkoolii giddu galeessaan fudhachuun rakkoo waa dagachuu ni xiqqeessa jedhanis ragaan ga'aan yaada kana deggeru garuu hin jiru
- **Sammuu shaakalsiisuu** :- qorannoon tokko tokko akka furmaataatti kan kaa'u hojiiwwan sammuu tokko tokko kan akka tapha jechootaafi taphooti kompiitaraa bu'a qabeessa ta'uu malu jedha.
- **Hariiroo gaarii qabaachuu**:- rakkoo waa dagachuu akka dhaabu ykn hir'isuu danda'u wanti mirkaneessu kan hin jirre ta'ullee, hiriyyoota waliin hariiroo hawaasummaa gaarii qabaachuun fayyaa gaarii qabaachuuf ni gargaara.
- **Ulfaatina sadarkaa fayyaaleessa ta'etti eeggachuu** :- kun fayyummaa qabaachuuf soorata gaarii soorachuufi sochiiwwan qaamaa ga'aa taasisuu kan jedhu waliin wal sima.
- **Dhiibbaan dhiigaa ol-aanaa jiraachuusaa of eeggachuu** :- dhibee waa tokko dagachuufi dhibee dhiibbaa dhiigaa ol-aanaa walitti dhufeenya qabu.
- **Yoo dhukkuba sukkaaraa qabaatan**

wal'aanamuu- sukkaara dhiiga keessa jiru sirriitti to'achuun rakkoo wwan fayyaa walxaxoo ta'an akka waa dagachuu xiqqeessuuf gargaara.

- **Coomni yoo jiraate hordofuudha** :- kun dhibee kanaaf carraa nama saaxiluu ni qaba, garuu wal'aansi cooma jiru of keessaa baasu dhibee kana hambisuu danda'uun isaa ifa miti.

Biyya UK keessatti qorataan 'Alzaayimarii' kan ta'an Dr.Carol Routledge "qaccee sanyii dhaalle jijjiiruun kan hin danda'amne ta'us, qajeelfamoota haaraa ba'an kana hordofuun rakkoo kana ofirraa xiqqeessuu ni dandeenya" jechuun gaarumma qajelfama kanaa mirkaneesseera.

Sababoonni dhukkuba waa dagachuu ykn 'dementia' kan hir'ifamuu danda'anidha, qajelfamni kun ammoo dhibee kana ittisuuf gorsa gaarii akka ta'edha ogeeyyiin kan himan.

Kana malees, barreeffa Carraa dhibee kanaaf saaxilamuu xiqqeessuudhaaf namni tokko maal gochuu akka qabuufi hin qabnes himeera. Wantoota dhiisuu qaban keessaa tokko tamboo xuuxuufi alkoolii baayyisanii dhuguudha. Soorata fayyaaleessa ta'an soorachuunis faayidaa akka qabu ni gorfama. Rakkoo waa dagachuu kana xiqqeessuudhaaf sammuu shaakalsiisuun barbaachisaa ta'uu ragaan ga'aa ta'e dhibus qorannoowwan tokko tokko faayidaa akka qabanidha Dhaabbanni Fayyaa Addunyaa/WHO/n kan eere.

Bulchiinsa gaarii mirkaneessuun dagaagina sirna dimookiraasiitiif bu'uura!

Oduu

Fooramiin abbootii qabeenyaa . . .

Indiris fooramicharratti ergaa dabarsaniin, mootummaan qonnaan bulaafi horsiisee bulaa adda duroota hojii investmentii keessatti hirmaachisuun investimantii qonna naannichaa guddisuuf Biiroo Qonnaa Oromiyaa waliin hojjachaa jiraachuu dubbataniiru.

Investimentii naannichaa ammayyeessuuf tajaajila biirichaa dijiitalessuu yeroo jalqabaatiif hojii hojjatameen bu'aa gaariin argamuus himaniiru.

Naannoon Oromiyaa hanga ammaatti dhaabbilee kaappitaala

birrii biliyoona 700 galmeessan kuma 22 ol simataman keessaa kummi 12fi 403 hojiitti keessa galaniiru jedhan.

Kanaanis lammiilee kuma 700 oliif carraa hojii akka uume ibsaniiru.

Biiron Investimentiifi Industirii

Oromiyaa bara kana carraafi dilbii investmentii naannichi qabu s a k a t t a ' u u n karoora xiiqqi q o p h e e s s e e n investaroota kuma 30 simachuuf h o j j e c h a a j i r a a c h u u s Obbo Ahimad

dubbataniiru.

Abbootii qabeenyaa lafa investimantiin fudhatanii tajaajila biroof oolchaniifi tekinooolojii hin fayyadamiin irratti tarkaanfiin kan fudhatamu ta'uus himaniiru.

Bu'aa misooma Albuudaarraa . . .

bu'aan dhufe qoratameera.

Oomishaafi dhiheessii albuudaa seeraan alaa hambisuuf hojii eegalameenis Namoota dhiheessii Albuuda warqee [Sookoo] irratti bobba'an 180 keessaa kanneen fooyyee qaban 94 yoo ta'an, Maashinoonni hayyama hin qabne, 134 Mootummaan dhaalamuun ibsameera.

Namoota 105 irratti tarkaanfiin fudhatamuunis himameera. Xumura waltajichaarrattis kallattiin kurmaana ittanuu kaa'ameera.

Sirni Gadaa bulchinsa dimokiraasii, . . .

Kun kan himame sirna walharkaa fuudhinsa Baallii Gadaa Oromoo Gujii Marsaa 75^{ffaa} Gurraandhala 13 Me'ee Bokkootti geggeeffamu ilaalchisuun marii paanaalii Biiron Aadaafi Tuurizimii Oromiyaa Finfinnee Hoteela 'SKYLIGHT'tti tibbana qopheesseerratti.

Maqaan Baallii ykn Gogeessa Gadaa Oromoo Gujii Muudana, Halchiisa, Dhallana, Harmuufaafi Roobalee jedhamuun kan beekamu yoo ta'u, Baalliin ykn Gogeessi Gadaa Gujii kan bara kanaa Bulchinsa Harmuufarraa gara Roobaleetti kan taasifamudha.

Abbaan Gadaa Oromoo Gujii 74^{ffaa} kan ta'an Abbaan Gadaa Jiloo Maandhoon Baallii kana dabarsuuf seerotaafi qophilee barbaachisu taasiasa kan jiraniifi gammachuudhaan kennuuf guyyicha eeggachaa akka jiran ibsa miidiyaaf kennaniin himaniiru.

Jala bultii sirna kanaa ilaalchisuun marii paanaalii gaggeeffame kanarratti Abbootiin Gadaa Oromoofi hayyoonni Oromoo akkasumas hooggantoonni mootummaa sadarkaa naannoofi federaalaa kan irratti hirmaatan yoo ta'u, haala Bulchinsa Sirna Gadaa Oromoofi ga'ee sirni kun nageenya, misoomaafi dimookiraasii mirkaneessuu akkasumas dinagdee, hawaasummaafi siyaasa cimsuu keessatti qabu ilaalchisuun barreeffamni qorannoo dhiyaatee irratti mari'atameera.

Barreeffamni dhiyaate kunis Ummanni Oromoo ummata baroota dheeraaf duudhaa, aadaa, safuufi safeeffannaa gaarii qabu Bulchiinsi Sirni Gadaa Oromoo nageenya, jaalala, tokkummaa, dimookiraasii, haqummaa, kabaja dhala namummaa, obbolummaa lallabuufi cimsuurratti kan bu'uureffate tolfatee ittiin jiraachaa as ga'e ta'uu ibseera.

Sirni Gadaas duudhaafi safuusaa ganamaa eeggatee akka har'a ga'u taasisuu keessatti Oromoon Booranaafi Gujii ga'ee adda durummaa kan qabuufi Oromoon hundi kanarraa barachuu akka qabaatu waltajjii marii kanarratti eerameera.

Ta'us, sirna kana akkaataa barbaadamuun beekuufi hubachuu, nageenyaafi misooma naannoofi biyyaatiif oolchuun itti fayyadamuu akkasumas dhaloonni har'aa duudhaalee Sirna Gadaa keessaa maddan sirnaan hubatee akka ittiin jiraatu taasisuurratti hanqinni jiraachuun ibsameera.

Waltajjii kana haasaan kan jalqabsiisan Sadarkaa Pirezidaantii Mootummaa Naannoo Oromiyaatti Qindeessaan Kilaastara Hawaasummaa Obbo Abdulakiim Muluun bu'uurri ilaalcha, beekumsa, qaroominaafi falaasama Oromoo Sirna Gadaasaati jedhan.

Tokkummaas Oromoo eegsisuufi cimsuuf falli eenyummaa Oromoo ganamaa kan ta'e Sirna Gadaatti deebi'uu ta'uus dubbataniiru. Sirni kun hawaasa biroo kan hinqoodne duudhaa walqixummaa dhala namaarratti kan bu'uure waan ta'eef hariiroo waliin jiraachuu ummattootaa cimsuuf kan gargaaru, duudhaalee obbolummaatti kan amanuufi dagaagsuuf sirna hojjetu ta'uu himaniiru.

Sirna Gadaa keessatti aangoon ilaafi ilaameen mariifi karaa nagaan walharkaa fuudhamuunsaa qaroomina dimokiraasii addunyaan har'a irraa ga'eef bu'uura kan jedhan Obbo Abdulakiim miseensonni Gadaa keessa jiranis waltumsuu, wal utubuufi wal jaallachuun kan waliin deeman malee walcabsuufi maqaa wal balleessuun kan waliin deeman mitis jedhan.

Hoggantuun Biiroo Aadaafi Tuurizimii Oromiyaa

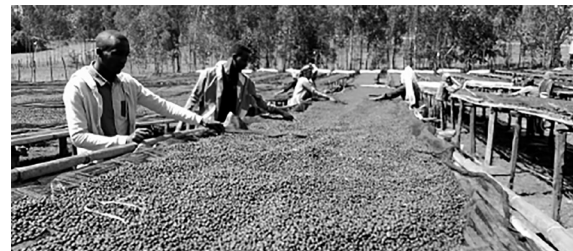
Waajjirri Qonnaa Aanaa . . .

eeggate toonii kuma 30 gabaa giddugaleessaatiif dhiyeessuuf hojjachaa jiraachuu himanii, kana milkeessuufis hubannoo qonnaan bulootaa cimsaa jiraachuu dubbataniiru.

Qonnaan bultoonni aanichaa hojii oomisha bunaa kanarratti bobba'an tokko tokko yaada

kennaniin deeggarsa ogeeyyii qonnaarraa argataniin buna qulqullinasaa eeggate gabaaf dhiyeessaa jiraachuu himan.

Ta'us garuu dadhabbiinsaaniifi bu'aan argatan kan wal madaalan waan hin taaneef mootummaan fala akka barbaaduuf gaafataniiru.

Harka keessan saamunaafi bishaaniin yeroo yeroodhaan sirriitti dhiqadhaa!

Mana amantaa mallattoo nagaafi wal ta’iinsaa hordoftoota amantii hundaaf ijaarame

Manni amantaa kun erga ijaaramee waggaa 100 ol ta'eera - bara Waraana Addunyaa tokkoffaa ijaarame.

Caamsaa 1915'tti Xaaliyaaniin Empaayera Ostiroo-Hangarii irratti lola labsuun Waraana Addunyaa tokkoffaa (WWI) keessa seente.

Gaarren wal-xaxoo Awurooppaa kan amma Isloovaniyaa jedhamtutti lola guddaatu gaggeeffame. Gaarreen bu'aa bahii hamaa qabuufi lafa lolaaf mijataa akkasumas rakkisaa ta'eedha.

Lola cimaafi dheeraa gaarreen kanarratti gaggeeffameen loltoonni Ostiriyaafi Hangarii heddu gatii kaffalan.

Gaarreen Isloovaaniyaarratti kan argamu adda waraanaa Isoonzoo jedhamutti loltoonni miliyeena 1.5 du'aniiru ykn achi buuteensaanii dhabameera, ykn summeeffamaniiru, akkasumas booji'amaniiru.

Maarree, jaallansaanii biraa du'an yaadachuuf loltoonni lubbuun hafan waan ittiin isaan yaadannu tokko ijaaruufii qabna yaadni jedhu ka'e.

Kanaaf ammoo Mana Amantaa 'Memorial Church of the Holy Spirit' jedhamu ijaaran.

Ijaarsa isaa kan adda godhummo loltootumatu ijaare. Keessafi alaan miidhagina adda kan qabu yoo ta'u hanga har'aa mallattoo nagaafi wal-ta'iinsaa ta'ee ilaalama.

Rood Kuudar mana amantaa kana namoota daawwachiisuun beekama. "Ijaarsi akka mana amantaa keenyaa duudhaalee Awurooppaa bakka tokkotti qabate hin jiru," jedha.

Loltoonni kun mana amantaa kana

ijaaruusaaniin namoonni aadaa, afaanifi amantaa garaa garaa qaban waliin jiraachuu akka danda'an mirkaneessaniiru jedha Rood.

Waraana Addunyaa tokkoffaaratti Empaayera Ostiro-Hangarii bakka bu'anii kanneen lolan saba, amantaafi aadaa garaa garaa keessaa kan dhufan turan.

Waraana kanarratti gama lamaaninuu hanqina meeshaa waraanaa, qorra gaarren Islovaakiyaa dandamachuu dadhabuun kan dhumanis danuudha.

Loltoonni gama lamaanii heddu garuu haleellaa meeshaa waraanaa jabaa gama lachuu dhuka'uun akka dhuman hima Rood.

Dhuma bara 1915'tti loltoonni Ostiriyaafi Hangarii Birgeedii Gaara 3ffaa (3rd Mountain Brigade) jedhaman loltoota isaan biraa kufan kan ittiin yaadatan siidan wayii akka dhaabatuuf yaada akka dhiyeessan himti hayyuu Seenaa kan taate Ramjana Fortunaat Cernilogar.

Yaadi loltoonni dhiyeessan kun jeneraalotaan fudhatama erga argateen booda, lotoonni ijaarsa kanaaf kan oolu maallaqa walitti funaanuu eegalan.

Yaadannoo loltoota du'aniif maaltu haa ijaaramu kan jedhu filannoo garaa garaatu dhiyaate.

Kanneen keessaa ogummaa bobbocaa kan qabu Veenaa irraa adda waraanaa daawwachuuf kan dhufe namni Remigiyes Geeylin jedhamu kan dhiyeesetu fudhatama argate - mana amantaa loltoonni amantii garaa garaa hordofan itti waaqeffatan ijaaruu kan jedhu.

Loltoonnis yeroo boqonnaa isaanitti dizaayinii Remiigiyes kenneen mana amantaa kana mukarraa ijaaran.

"Walakkeessa bara 1916tti loltoonni kanneen du'an maqaasaanii walitti qabuun muka irratti gubuun maqaa loltoota du'anii barreessan.

"Amma maqaa loltoota du'anii 2, 565 tu as jira," jechuun manni amantaa kuni hordoftoota amantaa garaa garaaf tajaajilaa akka ture hima Rood Kuudar.

Bakki ijaarsa mana amantichaa loltoonni diinaa arguu bakka hin dandeenyetti bakka adda waraanaa irraa fagaatee ijaaramuu himti hayyuu Seenaa kan taate Ramjaanan.

"Loltoonni Ostiroo-Hangaarii yeroo gara aadaa, amantaafi afaan garaa garaa qabu. Manni amantaa kun isaan hunda akka tajaajiluuf ijaarame.

"Loltoota sana keessa Kaatolikii Roomaa, Kaatolikii Giriikii, Ortodoksii, Musliimota Boosniyaa irraa dhufan, Yihudotafi Pirotestaantota fi kanneen amantii hin qabne [Athiests) turan," jedha Rood.

Loltoonni kun yeroo gara gaaratti ol-bahanii lolatti osoo hin seenin dura mana amantaa kana seenuun akkaataa amantaa isaanitti kadhannaa gaggeessanii, 'lubbuu koo yaa Waaq sitti kenne' jedhanii deemu turan.

Yeroo ammaa manni amantaa kun akka mallattoo nageenyaafi araaratti ilaalamuun bakkeewwan daawwataman keessaa tokkoodha.

Gubbaa isaatti afaan Laatiniin "Pax" jedhamee barraa'ee jira. Kana jechuun "nagaa" jechuudha jedha gabaasni BBC.

Milkaa’inni gama misooma dinagdeetiin galmaa’e bulchiinsa gaarii mirkaneessuutiinis ni dabalama!

Iyyataan Biiroo Abbaa Alanagaa Waliigalaa Oromiyaafi waamamatoonni 1^{ffaa} Addisuu Angaasaa 2^{ffaa} Taaddalaa Angaasaa 3^{ffaa} Warquu Caalaa 4^{ffaa} Abbush Xiqqoo 5^{ffaa} Gammachuu Garasuu 6^{ffaa} Dastaa Waaqoo 7^{ffaa} Miliyoon Tolasaa 8^{ffaa} Ijjigaayyoo Kitilaa 9^{ffaa} Katamaa Guttuu 10^{ffaa} Gannet Taaddasaa 11^{ffaa} Alamganaa Kaasaahuun 12^{ffaa} Iyyarusaaleem Geetahuun 13^{ffaa} Kaasaahuun Kumsaa fi jidduu lixxoonni 1^{ffaa} Immabeet Mokonnin 2^{ffaa} Kumsaa Shuumaa jidduu yakka maalaammaltummaa jiru ilaalchisee waamamaa jiddu lixaa 2ffaana mana murtii kanatti barbaadamuu keessan beektanii beellama gaafa 08/05/2016 sa’aatii 5:00irratti akka dhiyaattanii falmattan manni murtii ajajeera.M/M/O/Magaalaa Shaggar.

Aadde Innashuu Hayileetiif Bakka Jirtanitti

Iyyataan Obbo Fireezar Safayoo fi waamaamtuu isin jidduu falmii dhirsaafii niitummaa jiru ilaalchisee waamamatuun kun mana murtii kanatti himatamuushii beektee beellama gaafa 10/05/2016 sa’aatii 3:00irratti deebiishii qabatee akka dhiyyattee falmattu manni murtii ajajeera. M/M/A/Kutaa Magaalaa Dambalaa.

Wallagga

Niitii Du’aa Obbo Balaachoo Taasisaa G/ Giyoorgis kan ta’an Aadde Kabbabuush Dastaa fi dhaaltota sadarkaa duraa du’aa abbaa isaanii kan ta’an Adaanuu, Ashabbir, Obsee, Gammachuufi Haannaa Balaachoo kan jedhaman mana Jirreenyaa Magaalaa D/ Dolloo ganda Yabaloo keessatti argamu Lakk. Kaartaa isaa --- ta’e lafa bal’inni isaa 100M² ta’e irratti maqaa Aadde Jaafaroo Xiixaatiin gibirri itti gabaramaa jiru abbaan keenya obbo Balaachoo Taasisaa G/Giyoorgis dhaaltuu Aadde Jaafaroo Xiixaa ta’uu isaaniifi otoo lubbuun jiran mana jireenyaa kana kennuufi isaanii mirkaneeffachuun osoo gara maqaa isaaniitti hin jijjiiriin waan du’aniif gara maqaa keenyaatti nuuf haa jijjiramu jedhanii gaafataniiru. Kan mormu yoo jiraate, beeksifni kun bahee guyyaa 20 keessatti haa dhiyaatu. Waajjira Lafaa Magaalaa D/Doolloo.

Aadde Almnash Barkii Tuushee kan jedhaman mana Jirrenyaa Magaalaa D/ Dolloo ganda Yabaloo keessaa qaban Lakk. Kaartaa isaa 15918/W/L/15 ta’e bali`inni lafa isaa kaaree meetira 680M² irratti maqaa isaaniitiin galmaa’ee beekamu qoqqoodanii mana jireenyaa bali’inni lafa isaa 205M² ta’e Obbo Guutamaa Ittaanaa Sibiiluu fi mana jireenyaa bali’inni isaa 200M² ta’emmoo Obbo Yaalahuu Dheeressaatti waan gurgurataniiif maqaan akka jijjiiramuuf gaafataniiru. Kan mormu yoo jiraate, beeksifni kun bahee guyyaa 20 keessatti haa dhiyaatu.Waajjira Lafaa Magaalaa D/Doolloo.

Ibsaa Tamsgeeniitiif

Bakka Jirtanitti

Himattoonni 1^{ffaa} Daafisaa Laggasaa 2^{ffaa} Yaadanii Laggasaa fi Himatamaa isin jidduu falmii tilmaama qarshii jiru ilaalchisee mana murtii kanatti himatamuu keessan beektanii beellama gaafa 03/05/2016 sa’aatii 4:00irratti akka dhiyaattan manni murtii ajajeera.M/ M/A/Magaalaa Naqamtee.

Aadde Shuume Abdiisaa abaan warraakoo Obbo Maarqoos Taganyee waan du’aniif mana dhuunfaa isaanii Magaalaa Q/ Kaarraa ganda 01 keessaa maqaan isaaniitin galmaa’ee argamu mana Lakk. isaa P-0112 kan ta’eef Lakk. Kaartaa P-0196 kan ta’e gara maqaakootti naaf haa jijjiiramu jedhanii iyyataniiru.kan mormu yoo jiraate, beeksifni kun bahee guyyaa 20 gidduutti haa dhiyaatu. Kan hin dhiyaanne yoo ta’e jijjiirraan maqaa kan raawwatuuf ta’uu ni beeksifna.Waajjira Lafa Magaalaa Q/Kaarraa.

Aadde Aliimaa Muusxafaa Sayid mana Jirrenyaa Magaalaa D/Dolloo ganda Yabaloo keessaa qaban Lakk. Kaartaa isaa 11640/ WBIFLM/2012ta’e bali`inni lafa isaa kaaree meetira 200M² irratti maqaa isaaniitiin galmaa’ee beekamu karaa bakka bu’aa isaanii Obbo Dhugumaa Yadataatiin Obbo Dhugumaa Yadataatti waan gurgurataniiif maqaan akka jijjiiramuuf gaafataniiru. Kan mormu yoo jiraate, beeksifni kun bahee guyyaa 20 keessatti haa dhiyaatu.Waajjira Lafaa Magaalaa D/Doolloo.

Bakka Bu’aa Obbo Charuu Tajii kan ta’an Aadde Maarag Gudduu kan jedhaman mana Jireenyaa Magaalaa Begii ganda 01 keessatti maqaa Obbo Charuu Tajiitiin galmaa’ee argamu Lakk. Kaartaa isaa 219/WMLM Begii/2009 ta’e bali`inni lafa isaa kaaree meetira 286.25M² irratti argamu dabarsanii Obbo Iddiluu Birruutti waan gurgurataniiif maqaan akka jijjiiramuuf gaafataniiru. Kan mormu yoo jiraate, beeksifni kun bahee guyyaa 20 keessatti haa dhiyaatu.Waajjira Lafaa Magaalaa Begii.

Obbo Tamasgeen Hayiluutiif

Bakka Jiranitti

Himataan Baankii Siinqee Damee Naqamtee fi Himatamaan isin gidduu falmii Maallaqaa Liiqii jiru ilaalchisee mana murtii kanatti himatamuu keessan beektanii beellama gaafa 10/05/2016 sa’aatii 4:00irratti akka dhiyaattan ta’ee, kan hin dhiyaanne yoo tahe bakka isin hin jirreetti kan ilaalamu ta’uu manni murtii ajajeera. M/M/O/G/Wallagga Bahaa.

Obbo Caalaa Taammanaatiif

Bakka Jirtanitti

Himattuun Ayyaantuu Tasfaa fi Himatamaa isin jidduu falmii maatii jiru ilaalchisee mana murtii kanatti himatamuu keessan beektanii beellama gaafa 10/05/2016 sa’aatii 8:00irratti deebii keessan barreeffamaan qabattanii akka dhiyaattan ta’ee, dhiyaachuu baannaan bakka isin hin jirretti falmiin kan itti fufu ta’uu manni murtii ajajeera.M/M/A/Magaalaa Naqamtee.

Aadde Shuume Baqqalaa Dhaabaa fi Obbo Immiruu Raggaasaa Aagaa mana jireenyaa Magaalaa Gimbii ganda 02 keessatti argamu Lakk.Kaartaa 02/8844/2015 ta’e bali`ina lafaa 400M² irratti argamu dabarsanii Obbo Darajjee Shifarraa Gammachuutti waan gurgurataniiif maqaan akka jijjiiramuuf gaafataniiru. Kan mormu yoo jiraate, beeksifni kun bahee guyyaa 20 keessatti haa dhiyaatu.Waajjira Lafaa Magaalaa Gimbii.

Obbo Minaasee Fiqaaduu Birruu mana jireenyaa Magaalaa Najjoo ganda 04 keessaa qaban Lakk.mana haaraa --- ta’ee lakk. Mana durii 04-048 fi Lakk.Kaartaa 499/2005 kan ta’e Obbo Dabalii Gaaromaa Disaasaa bakka bu’ummaadhaan Obbo Guddataa Caalaatti gurgurachuu waan barbaadaniif kan mormu yoo jiraate, beeksifni kun bahee guyyaa 20keessatti haa dhiyaatu.Waajjira Lafaa Magaalaa Najjoo.

Semahinyi Taammiruu B/B Taammiruu Dheeressaa mana jireenyaa Magaalaa Mandii ganda 04 keessaa qaban Lakk. Kaartaa isaa M/J 996/16 kan ta’e bali’inni lafaa isaa kaaree meetira 288M² irratti argamu Aadde Miliyoon Taammiruutiif kennuu waan barbaadaniif qaamni sadaffaan qabeenyicharraa mormii qaba jedhee mormu yoo jiraate, beeksifni kun bahee guyyaa 25/04/2016 – 05/05/2016 gidduutti haa dhiyaatu.Waajjira Lafa Magaalaa Mandii.

Sirreessaa

Gaazexaa Kallacha Oromiyaa Bara 31 Lakk.6ffaa Mudde 11 maxxanfamee baherratti Beeksisa Abaraasha Tafarii baasifatan keessaati Abarraash Afarii jedhamee kan bahe doggoggoraan waan ta’eef Abarraash Tafarii jedhamee sirreeffamee haa dubbifamu.

Obbo Taaddalaa Badhaasaatiif

Bakka Jirtanitti

Himataan Kubbaaniyaa Inshuuraansii Nayiliifi Himatamaa isin jidduu falmii Beenyaa Qabeenyaa jiru ilaalchisee mana murtii kanatti himatamuu keessan beektanii beellama gaafa 10/05/2016 sa’aatii 5:00irratti deebii keessan qabattanii akka dhiyaattan ta’ee, dhiyaachuu baannaan bakka isin hin jirretti falmiin kan itti fufu ta’uu manni murtii ajajeera.M/M/O/G/Wallagga Bahaa.

 Haqaqabeessummaa seera daldalaafi . . . RDF Itoophiyaa utuu hin bahiin duraafi addunyaanis sadarkaa giloobaalayizeeshinii amma irra geese irra utuu hin ga’iin dura kan bahe waan ta’eef hanqinaalee tokko tokkos qaba. Ija heera mootummaatiin yeroo ilaalamu ammoo heerri mootummaa kwt 51(2), 51(9), 55(c) fi 77(6), 91(3) fi 89(1) irratti dirqama mootummaafi biyyoota tumaan seeraa daldalaa bahaniif seera daldalaa kwt 86-114 irratti aguuggii seeraa argatee ittiin hojjetamaa tureera. Itti dabalees sirna heerichaa wajjiin labsiilee wal-siman kan akka labsii lak 67/89 akka bahan ta’anii jiru. Gama biraan, yeroo yerootti labsii lak 171/91, 328/95, 87/95, 95/96 fi 376/96 bahaniiru. labsiilee kanas hojii irra oolchuuf kan gargaaran dambii lak 13/89fi kan biroo baasuun diinagdeen kutaa daldalaa bifa toora qabuun akka gaggeeffamuufi biyyattiinis damee kanarraa fayyadamaa akka taatu gochuu irratti xiyyeeffatamaa jira. Kanattidabalees,biyyakeenyakeessa kan jiru sirni dorgommii dinagdee gabaa bilisaatiin geggeeffamu duraan tumaalee seera daldalaa kwt 30-134 aguuggii seeraa argatee ittiin hojjetamaa kan ture yoo ta’u, dorgommiin haqa-dhabeessi seera diddiriiraafi sirna heera mootummaa wajjiin adeemuufi sadarkaa guddina biyyaafi ardii bifa hubannoo keessa galcheen akka bulu ta’eera. Kaayyoon seerichaas dinagdee si’oomina qabuufi nageenya hawaasaa mirkaneessuuf akkasumas daldaloota gidduutti gochawwan farra dorgommii ta’an to’achuun dorgommiif haala mijataa ta’e ijaaruuf labsiin lak 329/ 95 bahee sirni bittaa-gurgurtaa seeraan akka bitamuu gochuurratti argama. Akkasumas, seera daldalaa kwt 127(d), 148 fi 149 irratti aguuggiin muraasni kennameefii kan ture mirgootni kalaqaa waraabbiifi dhaaba daldalaa amma biyyi keenya sadarkaa guddina irra geeseefi mirgootiin kanneen faayidaa isaan lammiileef qaban guddaa ta’uusaa hubachuun, kalaqa, kalaqa giddu-galeessafi giraafiksii industirii seera to’atu labsii lak 123/87 baasuun mirgoota kanneeniif aguuggii seeraa bal’aan kennuun lammiileen fayyadamoo akka ta’an godhameera. <i>Barreeffama Inistiitiyuutii Leenjii Ogeessota Qaamolee Haqaafi Qorannoo Seeraa Oromiyaatiin hiikamerraa fudhatame</i>
--

miidhaa dhaqqabsiisuu danda’a. **Amanamummaa ragaa (Reliability of the Evidence)** Qorataan ragaawwan funaane amanamummaa kan qaban ta’usaanii mirkaneeffachuun dirqamasaati. Ragaan tokko walitti hidhaminsa waan qabuuf ykn fudhatamummaa seera fuulduratti waan qabuuf qofa amanamaadha jechuun kan danda’amu miti. Kana jechuun ragaan tokko madaallii rogummaafi fudhatamummaa ragaa ittiin madaalamuun madaalamee darbee amanamummaansaa shakkisiisaa ta’uu danda’a. Fakeenyaaf ragaaleen dhiyaatan wanta isaan ibsan yakki tokko raawwatamuusaa sirriiti kan ka’an ta’ee dabalataanis akkaatuma seerri hayyamuun jechisaanii fudhatamee, garuu ragoolee dhiyaatan hundinuu fira miidhamaa yeroo ta’an ykn jechasaanii keessatti jecha walfaallessu dhibus sababoota adda addaatiin jechasaanii fudhachuudhaafyeroo itti rakkisukan jirudha.Fakeenyaaf, jechi jaarsota umriidhaan dulluma keessa jiran namoota sadiirraa fudhatamee haala walfakkaataa ta’een shakkamaan miidhamaa dukkana keessatti waan qara qabuun yeroo waraanu arginee jirra jecha jedhu kennanii jiru. jechi isaan kennan yakka raawwatame wajjiin rogummaa (walitti hidhaminsa) qabaatus jechi isaan kennaan shakkii keessatti kufuu danda’a. Kanaaf, ragaan tokko seera fulduratti rogummaa qabaatus amansiisaa haalli itti ta’u hin dandeenye jiraachuu danda’a. Fakkeenyaaf, jaarsoliin gubbaatti caqafaman kunniin dukkana keessatti dhimmoota ilaalan addaan baafachuudhaaf hanga isaan ija isaniitiin (umriidhaan wal qabatee) arguu danda’an yemmuu ilaalamu amansiisummaan jechasaanii shakkisiisaa ta’uu danda’a jechuudha. Akka waliigalaatti ragaan namaa, ragaan barreeffamaa, ragaan qabatamaan adda addaa seeraqabeessa ta’uufi fudhatamummaa argachuudhaaf rogummaansaa, faayidummaan (materiality) isaafi gahumsi (competency) isaa dhimma falmiirra jiru sana mirkaneessuudhaaf qabu karaa seera qabeessa ta’een kan funaaname ta’uu danda’uu qaba. Yoo kana ta’uu baate ragaan dhiyaatu mormii jalqabaa mana murtiirratti taasifamuun seeraan ala argamuunsaa yoo barame ragaa ta’ee dhiyaachuu akka hin dandeenye hubatamuu qaba. **Ulfaatina ragaa (Weight of Evidence)** Abbaan Alangaa yeroo tokko rogummaafi fudhatamummaa ragaa erga mirkaneessee booda

itti aansuudhaan ulfaatina ragaa qorachuu qaba. Madaallii kana erga taasisee booda himata mana murtiitti banee dhiyeessuun murtii adabbii kennisiisuu danda’uusaa yoo amane himannaasaa banuu qaba. Abbaan Alangaa istaandardii madaallii ragaa mana murtii hojiirra oolchuu qaba. Sababiinsaas istaandardii himanni ittiin dhiyaatuufi murtiin mana murtiitti itti kennamu seera Itoophiyaa keessatti ittiin hojjetamu kan walfakkaatu waan ta’eefidha. Sana booda, Abbaan Alangaa himannaasaa banuudhaaf istaandardii murtii kennuuf dandeessisurratti hundaa’ee himataasaa dhiyeessuu danda’uu qaba. Fakkeenyaaf manni murtii yakkamaa adabuudhaaf istaandaardii ”beyond reasonable doubt” jedhu irratti kan hundaa’u yoo ta’e Abbaa Alangaattis himatasaa istaandardii ragaa kanarratti hundaa’uun dhiyeeffachuu qaba jedhuudha. Ragaan Abbaan Alangaa dhiyeeffatu cimina kan hin qabneefi mana murtii gahee murtii adabbii kennisiisuu kan hin dandeenye ta’uusaa yoo amane himatasaa banee mana murtiitti dhiyeessuurraa himaticha bu’uura s/s/d/f/y-kew 42/1/Atiin yoo cufe filatamaa ta’a. Walumaagalaan, Abbaan Alangaa bu’aa waliigalaa kanarraa gahuu kan danda’u bu’uurrisaa cimaa yoo ta’edha. Kanas jechuun ragaan yeroo qorannaa yakkaa funaanaman haaldureewwan gubbaatti ibsaman kanneen kan guuttatan yoo ta’e himanni Abbaa Alangaa bu’uura gaariirratti kan hundaa’e ta’uusaa hubachuun ni danda’ama. **Ragaan funaaname mana murtiitti fudhatama haala itti dhabu** Gochi seeraan alaa yeroo qorannaan geggeeffamu raawwatamu itti gaafatamummaa hordofsiisuutti dabalataan ragaaleen haala kanaan argaman bifa kamiiniyyuu dhimmicha ibsuudhaaf humna (gahumsa) qabaatanillee mana murtii biratti fudhatamummaa hin qaban. Sirni ragaan fudhatama dhabe akka kufaa ta’an taasisu ragaan seeraan ala funaanaman hundisaanii himatamaa balleessaa (yakkamaa) gochuudhaaf mana murtii dhiyaatanii fudhatama argachuu akka hin qabne sirna murteessudha. Gama biraatiin immoo poolisiin yeroo qorannaa yakkaa raawwatutti gochoota seeraan alaa raawwateef seera yakkaafi hariirootiin itti gaafatamaa ta’uusaatti dabalatee ragaaleen tooftaa kanaan (gocha seeran alaatiin) funaane hundi kufaa akka ta’u sirna godhudha. Ragaaleen gocha seeraan alaatiin funaanaman sababni kufaa ta’aniif: himannaan dhiyaatu ragaa dhugaarratti qofa akka hundeeffamu gochuudhaaf

, gocha seeraan alaa poolisiin raawwatu ittisuudhaaf, fedhii bilisaa shakkamaatiin (himatamaatiin) qofa ragaa argameen dhimmicha mirkaneessuun akka danda’amuufi haalli ragaan ittiin argamuu qabus kallattii kanaan qofa akka ta’uu qabaatu wabummaa kennuudhaafi. Kun kanaan osoo jiruu gochoota seeraan alaa poolisiidhaan raawwatamaniifi ragaalee haala kanaan funaanaman ilaalchisee “ yaadama” bifa lamatu jira. Isaanis:- Poolisiin gocha seeraan alaatiin yeroo ragaa argatutti, ragaan kun yakka raawwatame kan mirkaneessu ykn kan dhugoomsu yemmuu ta’etti ragaan kun fudhatama argatee, poolisiin gocha seeraan alaa raawwate garuu yakkaan, seera hariirootiiniifi naamusaan gaafatamuu qaba kan jedhudha. Ragaan argame hanga kamiyyuu yakkicha kan mirkaneessu ta’ullee kan argame gocha seeraan alaatiin yoo ta’e ragaan sun fudhatama dhabee ykn kufaa ta’ee shakkamaan bilisaan gadi lakkifamuu qaba kan jedhudha. Beektonni yaadama isa 2^{ffaa} tarkaanfachiisan qajeelloo jecha muka summaa’e jedhu kan hordofan yoo ta’u, bu’uura yaadama kanaatiin mukni tokko yoo summaa’e firiinsaa hundumtuu ni summaa’a.” jedhu yoo ta’u, haala wal fakaatuun ragaan argame gocha seeraan alaatiin yoo ta’e mana murtiitti fudhatama argachuu hin qabu jedhu. Gama biraatiin Manni Murtii Waliigalaa Federaalaa jecha amantaa himatamaan dirqiidhaan kennerratti Abbootiin seeraa iddoo lamatti qoodamanii yaadasaanii kennu. Gareen Abbootii Seeraa tokko jechi dirqiidhaan argamuusaa agarsiisuu kan qabu himatamaadha. Himatamaan jecha kenne dirqiidhaan kennuusaa hubachiisuu dandeenyan jechicha kufaa ta’uu qaba. Himatamaan kana gochuu yoo dadhabe jechichi dhugaa jiru ni mirkaneessa taanaan fudhatamuu qaba kan jedhan yoo ta’u, gareen inni biraa immoo qajeeltoon muka summaa’ee fudhatamuu qaba kan jedhanidha. Kanas jechuun jechichi dhugaa jiru mirkaneesses, dhiises, bu’uura seeraatiin ala kan argame waan ta’eef fudhatamuu hin qabuu yaada jedhu kan qabanidha.Heerri Mootummaa federaalaa kew. 19/5nis jechuma kana kan cimsu fakkaata. ***InistiitiyuutiiLeenjii Ogeessota Qaamolee HaqaafQorannoo Seeraa Oromiyaatiin Moojuulii Leenjii Hojiirraa Yeroo Gabaabaaf Ifaa Dirribaaf Ifaa Qan’aatiin Guraandhala bara 2009 qophaa’erraa Addunyaa Hayiluutiin fudhatamee kan dhiyaate***

Tapha ijoollee Daallee Sadiitti

Ijoolleen qaama hawaasaafi miseensota maatii tokkoo keessaa tokkodha. Sirna Gadaa Oromoo keessattis sadarkaalee Gadaa jedhamuun sirnichi hawaasa qoodee gahee hojii akkaataa umriifi dandeettii namni qabuun qoodee sadarkaalee Gadaa keessa hulluuqsisuun sadarkaa tokkorraa gara sadarkaa itti aanuutti ceesisuun gahee siyaasaa, dinagdeefi hawaasummaa irraa eegamu akka bahan taasisa. Kutaalee hawaasaa keessaas ijoolleen tokko yoo ta’an akka Gadaa Oromootti sadarkaalee Gadaa Oromoo keessaa umrii 9-16 gidduutti kanneen argaman Gaammee xixiqqaadha.

Taphni ijoollee aadaafi duudhaa ummata Oromoo keessaa tokko kan ta’eefi afoola Oromoo kan afaniin darbaa dabarsaan bifa taphaafi bashannanaan dhalootaa dhalootatti darbaa dhufedha.

Ijoolleen sadarkaa umrii 8-16 gidduu jiran maatiisaanii waliin hojiiwwan sasalphaa kanneen akka beeyladoota manaa baasanii ykn dallaa yaasanii bobbaasuun tiksuun marga eeguufi bishaan obaasuu akkasumas bineensota bosonaarraa eeguudha.

Hariiroo ijoolleen waliin qaban

Ijoolleen sadarkaa umrii Dabballummaa kanatti hojii walfakkaataa akkaataa walitti dhiyeenya jireenya maatiisaaniin dirree dheedicha beeyladoota naannoosaanii jirurratti waliin beeylada bobbaasuuf rakkoo isaan mudatu waliin furatu. Wayita horii tiksuuf bahanis gala ykn waan bakka tika horiitti nyaatan waliin sooratu. Miidhaa bineensota bosonaan beeladootarra gahus waliin qolatu. Yoo walitti bu’anis dafanii dhiifama waliif godhu. Haaloo qabachuufi walmiidhuun ijoollee biratti hin mul’atu/hin calaqqisu. Wal dhabbiifi wal miidhuu caalaa wal jaal’achuu, waliifyaaduufi wal tumsuutu umrii ijoollummaatti ijoollee gidduutti mul’ata. Godina Qellem Wallaggaa Aanaa Daallee Sadiittis namni oolmaafi haala hariiroo ijoollee ilaale kanuma hubata.

Walitti dhufeenya ijoolleefi barnoota idileen duraa

Barnoonni argamuu kan danda’u karaa lamaan yoo ta’u, inni duraa waan naannoo ofii jiruufi maatii ofiirraa himamsa afaaniin kan baratamuufi dhalootaa dhalootatti kan darbu yoo ta’u, inni 2^{ffaa}n mana barumsaa seenanii barachuun barnoota idileen argamudha.

Barnoonni afoolaan argamu ykn himamsa afaaniin dhalootaa dhalootatti darbaa dhufe barnoota ammayyaa har’aatiif bu’uura jedhama. Keessumaa ummata Oromoo biratti naannoofi maatiiirraa bifa afoolaan kan argamudha.

Qabeentaan barnoota idileen duraa kunis dandeettii dubbachuufi dhaggeeffachuu ijoollee sadarkaa Dabballummaa (umrii 8-16) gidduu jiru kan cimsudha. Afoolli Oromoo gosoota adda addaa kan qabu yoo ta’u, qabeentaasaaniitiin uumama naannootti argamu, namoota, bineensota bosonaa, beeladootaafi kkf kan barsiisudha. Caalmaatti immoo walitti dhufeenya uumamni waliin qabu kan agarsiisudha.

Barnoota idileen duraa ykn afoolaan kennamu barsiisonni jiran haadha, abbaa, miseensota maatii, hawaasa ollaafi kanneen biroon qooda fudhattoota argamanidha. Barnoonni kunis barnoota haala salphaa ta’een bifa taphaatiin bashannansiisaa, barsiifaman kanneen maatiisaaniirraa baratan bakka taphaafi mana maatiisaaniitti qabatamaa gochuuf shaakalanidha. Akka aanichaatti tapha

ijoollee taphataman keessaa muraasni:- Hiibboo, hibboon teentee ykn teetee, Binoo Bineensa, Shan Bobbaatee, Huummoon maal baattee dabarte? Haaduufi qarabaa kanneen jedhaman tapha ijoollee tapahatamanidha.

Gosoota tapha ijoollee kanas akkaataa itti tapahatamaniifi yeroo inni tapahatamu tokko tokkoon yoo ilaalamu akkaataa itti aanutti dhiyaateera.

Hiibboo

Hibboon gosoota afoola Oromoo keessaa tokko ta’ee amala mataasaa kan qabuufi akkaataa itti taphatamu kan mataasaa qaba. Amala hiibboon qabu keessaa akkaataa itti taphatamu ykn hiibbifamu, yeroon kan murtaa’e, dabaree dabareedhaan ijoollota lama gidduutti kan taphatamuufi dhaggeeffattoota qabaachuun taphoota biroorraa kan ittiin adda bahudha.

Yeroo Hiibboon itti taphatamu

Akka aadaa Oromoo naannichaatti hiibboon kan taphatamu galchaa horii booda erga miseensonni maatii hundi hojii idileesaanii xumuranii gara manaatti dacha’anii boodadha. Yeroo kanarraa eegalees hanga nyaanni irbaataa gahutti gosa afoolaa ijoolleedhaan taphatamudha.

Hiibboon tapha ijoollee lama gidduutti dhiyaatu ta’ee, gaafataafi gaafatamaa akkasumas dhaggeeffattoota kan qabudha. Gaheen dhaggeeffattootaa wayita Hiibboon hiibbifatamu naamusa qabu gonfatee geggeeffamuusaafi yoo namusni taphichaa cabe tooratti deebisuuf gahee kan qabanidha. Fakkeenyaaf wayita hiibboon taphatamu yoo ilaalamu:-

Gaafataa-Hibboo

Gaafatamaa-Hib/hiph

Gaafataa-Gabaabeen gabaa hin ooltu

Gaafatamaa-Deebiisaa qullubbiidha.

Hibboo-Hib

Wajjin nyaannaa maaf huqqattee

Deebii-Fal’aana

Haala kanaan itti fufee taphatamuun gaafataafi gaafatamaa bira dogoggorri gaaffiifi deebii yoo jiraate dhaggeeffattoonni miseensa maatii sirreessaa deemu.

Hiibboon Teentee/teetee

Hiibboon teenteen kan ijoolleen sadarkaa dabballummaarra jiran akka beekan taasifamudha. Gosti afoolaa kun akka barnoota idileen duraatti ijoolleen maatiisaaniifi ollaasaaniirraa kan baratanidha. Firoottan maatiisaanii ta’an fageenyaafi dhiyeenyarra jiraatan abbaa manaafi haadha manaan adda baasanii qorataniin adda baafatu. Baay’ina maatii kanneenii dhiiraafi dhalaan adda baafatu.

Taphni ijoollee hiibboon teenteen amala addaa taphoota ijoolleen taphatan qabu keessaa yoo deebiin hiibboon teenteen gaafataan dhiyaatee gaafatamaan yoo deebii sirrii deebisuu baate gatii kaffalchiisu qaba. Gatii inni kaffalu arrabsamuudha. Hiibboon teetee keessatti sababni gaafatamaan arrabsamuuf waan deebii sirrii deebisuu dadhabeefi. Fakkeenyaaf gaafataan hiibboon teeteen gaafatamaaf hiibboon teetee akkana jedhu dhiyeessu.

Gaafataa-Hibboon teentee

Gaafatamaa-Teenteen

Abbaa manaa-teenteen

Haadha manaa-teenteen

Dibichaan-teenteen

Dibichaan-teentee

Raadaan-teenteen

Raadaan : teenteen kan akkasii mana eenyuu akka ta’e barbaaddadhu jedha. Gaafatamaan mana abbaa abaluuti jedhee deebisee yoo deebii inni deebise hiibboon teentee gaafatameef deebii kan hin taane ta’e “siririqi! Haaduu qara lamaarraa siqi! jechuun akka deebii sirrii hin taane arrabsoo kanaan akeekkachiisa. Gaafatamaan maatii nama bira lammeessoo maqaa dha’ee yoo deebii sirrii hiibboon teenteen hiibbifamee sirriidha jedha. Dhaggeeffattoota maatiitiinis deebii sirrii ta’uu mirkanaa’ee bira darbama.

Gama biraan immoo gaafatamaan hibboon teenteen deddeebi’ee deebii deebisuu yoo dadhabe “Bassaa dhugi” jechuun gara gaafataatti deebisa. Bassaa dhugi jechuun gaafataan deebii gaafatamaan deebisuu dadhabe akka debisuufi. Kanumarraa ka’uun gaafataan deebii kennuuf jecha bassaa dhugee quuferraa ka’uudhaan akkas jechuun arrabsuu eegala.

Situu bassee natuu dhuga

Ati baqsituudha

Ani kakaksituudha.

Gamakoo Xaaxessaan dhaabe

Gama kee Xaaxessaan dhaabe

Kankee gubatee bade

Kan koo lolee qabate

Gamakoo jabbiitu burraaqa

Gamakee Waangootu burraaqa

Mana duuba kaadhu

Bofa diimaa nyaadhu

Handaqiirra ciisi

Albaatii gadhiisi

Hundee jijinbilaa

Hundeen keenya fira

Kana caalaa si hin arrabsu

Waraabessi dhufee si haa sallaksu jechuun xumuraratti deebiisaa hima.

Tapha ijoollee Binoo-Bineensa

Taphni “Binoo Bineensa” jedhu kun wantoota naannoo ofiitti ijaan argaman, gurraan dhagahamanirratti hundaa’ee taphatama. Taphni ijoollee kun ijoolleen beeyladoota manaafi bineensota bosonaa nyaatamaniifi hin nyaatamne akkasumas faayidaa isaan qabaniin adda baafatanii akka beekaniifi.

Tapha kana keessatti gaafataafi gaafatamaa kan qabu yoo ta’u, gaafatamaan gaaffii dhiyaatuuf deebisuuf dandeettiin caqasuu ykn dhaggeeffachuusaa cimaa ta’uu qaba. Kana malees taphicha keessatti gaafataan binoo jedhee yoo gaafatu gaafatamaan immoo bineensa jedhee deebisa. Isa booda wayita gaafatamaan bineensa jedhee deebisu gaafataan itti fufuun maalfaa jedhee gaafata. Isa booda gaafatamaan gosoota beeladootaafi bineensotaa maqaa dhahuun gaafataan gidduutti maal nyaatte wayita jedhu gaafatamaan immoo gosoota beeladoota manaas ta’e bineesota bosonaa *Gara fuula 2tti* keessaa kan nyaataman maqaa

Dhiibbaafi bu’aa babal’achuu magaalotaa

Komiishiiniin Karooraafi Misoomaa Naannoon Oromiyaa guddinni misoomaa hawaas-dinagdee ariifataafi itti fufinsa qabu akka mirkanaa’uufi jireenyi ummata naannichaa bu’uurarraa akka fooyya’uuf sochii gama qorannoofi xiinxala imaammataa misooma, hojiirra oolmaa imaammataafi tarsiimoowwan misoomaa, keessatti fayyadamummaan hawaasa naannoo keenyaa akka mirkanaa’uuf sochii bal’aa taasisaa jira. Baay’inni ummataa magaalota Naannoo Oromiyaa keessa jiraatuu yeroodhaa gara yerootti baay’ee dabalaa akka dhufe ragaan ni agarsiisa. Guddina dinagdee naannichaa ariifachiisuu keessatti baay’inni magaalotaafi ummata magaalaa keessa jiraatuu haala tarsiima’aa ta’een dabalaa deemuurratti hojjechuun barbaachisaadha.Guddinaafi babal’ina magaalotaa oogganuun faayidaa dinagdummaa magaalotaa guddisuunis barbaachisaa akka ta’e ni beekama.

Babal’achuun magaalota kan inni eegalee yeroo sababoonni garaagaraa naannoo wajjiin uumamuu eegalanidha.Yaadota kanneen akka hojii humnaa (warshaalee keessa galanii hojjechuuf fedhii guddaan uumamuu), yaadni daldala garaagaraa uumamuu, gurgurtaan gabaa qeenxee uumamuu, tajaajilli garaagaraa uumamuufi kkf fedhii hojjetoota ol kaasaa dhufuurraa kan ka’een.iddoo tokkotti baay’achuun dhala namaa kan inni yeroodhaa yerootti dabalaa dhufe erga dhalli namaa yaada waliigaltee uumuu eegalerraa akka ta’e ragaan ni ibsa. Fedhii dhala namaa keessa kan jiru baadiyyaa keessatti walirraa faffaca’anii jiraachuurra gara magaalotaa deemanii hawaasa bal’aa keessa jiraachu fedhu.

– **Guddinaafi babal’achuu magaalotaa sadarkaa addunyaatti**

Babal’achuun magaalotaa yeroo jalqabaaf kan inni eegale dhaloota kiristoosiin dura (BC) bara 4300-3100 bakka Mesopotamiyaa Uruk jedhamu keessattidha. Keessaayyuu jaarraa 18^{ffaa} irraa eegalee hanga har’aatti babal’achuun magaalotaa ittifufee kan jiru yoo ta’u, hanga ammaatti fiixee irra gahuu barbaadamerra gahee hin jiru. Magaalonni iddoo baay’inni lakkoofsa ummataa itti heddummaatu, bu’uuraalee misoomaa qabu, waarshaaleen adda addaa bakka itti baay’atuufi iddoo dhiyeessii adda addaa akka salphaatti argachuun danda’amudha jechuudhaan ibsa barreessaan Karter jedhamu.

Babal’achuu magaalotaa yeroo jennu adeemsa sochii ummanni baadiyyaarraa gara magaalotaatti taasisudha. Baroota durii osoo babal’achuun magaalotaa akka amma saffisaan dabalaa jiru kana hin ta’iin; baadiyyaan baay’ina ummataan kan guutame yoo ta’u, isaa as suutuma suutaan sababa warraaqsa babal’ina industirii Awurooppaatti eegalameen ummanni hedduun baadiyyaarraa gara magaalotaatti godaansa namootaan taasifamuun lakkoofsi baay’ina ummata magaalotaa dabalaa deemuun magaalonni akka guddatan taasisuu eegale. Babal’ina magaalotaa bara durii keessa godaansi baadiyyaarraa gara magaalotaatti taasifameen ummanni magaalaa % 5 ture saaffisaan dabalaa deemuun hanga bara 2000tti gara %47 ol guddachuu danda’eera. Bifuma walfakkaatuun bara 2030tti gara % 65tti guddata jedhameetu tilmaamama.

Babal’achaa deemuun magaalotaa faayidaa inni qaburraa kan ka’eefi fedhii namootarratti kan hundaa’e waan ta’eef iddoo kamitti iyyuu kan daangaffame miti. Babal’achuun magaalotaa haala kanaan itti fufuun magaalota keessatti hanqina qabeenya uumamaa akka fidaa deemuu beekamaadha.

– **Guddinaafi babal’ina magaalotaa**

Akka biyya keenyaatti sadarkaa ummanni baadiyyaarraa gara magaalotaatti godaansa taasisaa ture ilaalchisee bara 1994tti % 13.7 ture bara 2007tti immoo % 16.1 irra gaheera. Akka Naannoo Oromiyaatti bara 1994tti % 10.5 kan ture bara 2007ttiifi 2013tti walduraa duubaan % 12.3fi bara % 13.9 irra jiraachuu ragaan Komiishiinii Karooraafi Misooma Dinmagdee Oromiyaa bara 2020 ni mul’isa.

Guddinaafi babal’ina magaalotaa oogganuun faayidaa dinagdummaa magaalotaa guddisuufi rakkoo isaan geessisaa deemanirratti furmaata kennaa deemuun barbaachisaadha.Magaalota jireenya namaaf filatamoo ta’aniifi guddina dinagdee naannoo keenyaaf bu’ura akka ta’an taasisuunis barbaachisaadha. Akka Naannoo Oromiyaatti bara 2012tti magaalota qaama seerummaa argatan lakkoofsaan 712 yoo ta’an, kanneen sadarkaa Muummee 8, Olaanaa11, Giddugaleessa15, Guddattuu 26, Mana Qopheessaa 220fi Mana Qopheessaa Guddattuu 420 ta’uusaanii ragaaleen ni ibsu.

Babal’achaa dhufuun magaalotaa faayidaas akka qabu miidhaas ni qaba. Faayidaan babal’aacha deemuu magaalotaa keessaa kanneen akka guddina maallaqaaf, babal’ina sochii daldalaa guddisuuf, hawwaasummaafi aadaa babal’isuuf, tajaajila qabeenyaa guutuu argamsiisuuf, haala jireenya mijaata uumuuf, carraa gabaa fooyyessuu ykn guddisuuf, tajaajila mijataa fooyyee qabu argachuufi guddina dinagdee biyyaatiif sochiin garaagaraa akka uumamu taasisuuf gahee olaanaa qaba.

Babal’achuun magaalotaa faayidaa akkuma qabu yoo sirnaan hogganamuu baate miidhaas ni qabaata. Akkuma namoonni faayidaa garaagaraa argtan jiran, sababa adda addaarraa kan ka’e faayidaan kun hunda bira qulqullinaafi baayinaan gahuu hin danda’au. Biyyoota guddachaa jiran keessatti mul’atu jiraattonni magaalota hanqina waliin gahinsa mana jireenyaa, tajaajila geejjibaa, bishaan dhugaatii, anniisaafi tajaajila hawasummaa; rakkoo hojii dhabdummaa, faalama qulqullina Naannoofi hiyyummaa saaxilamoodha.

– **Haala bishaan dhugaatii magaalota Oromiyaa**

Akka Naannoo Oromiyaatti yeroo ammaa babal’achuun magaalota Oromiyaa saffisaan dabalaa jira. Sababa kanaan magaalotiin naannoo keenyaa rakkoolee armaan olitti tarreeffamaniin ala miti. Rakkoolee amma magaloota Oromiyaa mudaachaa jiru keesaa tokko hanqina bishaanii dhugaatii isa tokkodha. Lubbuu qabeeyyii kamiifiyyuu bishaan isa murteessaafi baay’ee barbaachisaa ta’edha. Bishaan malee lubbuu qabeeyyiin kamiyyuu jiraachuu akka hin dandeenye beekamaadha.

Dacheen kun irri jireessi ishee % 70 bishaaniin kan uwwifamte yoo ta’u, as keessaa % 3 qofatu ittifayyadamuuf oola. Bishaan qulqullinaafi gahaa ta’e fayyummaa dhala namaaf, dhugaatiif, mana keessaatti fayyadamuuf, nafa dhiqaachuuf, moora keessa ittiqulquulleessuuf, biqiltuu obaasuu...kkf baayyee barbachisa.

Gama dhiyeessii bishaan dhugaatii magaalota Oromiyaa ilaalchisee akkaataa istandardii bishaan dhugaatii haaraa magaalotaaf bara 2016 irraa eegalee taa’eeitiin [nama tokkoof guyyaatti liitira 100, 80,60,40 fi 30 (duraa duubaan magaalota sad. tokkoffaa hanga shanaffaa) buufata bishaanii irraa fageenya km.0.25 irratti argatanii] jiru] bara 2019tti

ummata magaalaa Naannoo Oromiyaa keessa giddugaleessaan % 28 tajaajila bishaan dhugaatii qulqulluu argachaa hin jiran. Kana jechuun ummata magaalaa yeroo kanatti jiru keessaa mil.1.54 kan ta’an tajaajila bishaan dhugaatii qulqulluu argachaa hin jiran jedchudha (OPEDC, 2020). Akka Naannoo Oromiyaatti sababa baay’inni ummataa magaalaa saffinaa dabalaa jiruufi sochii investimantiifi bizinasii magaalota keessatti guddachaa dhufe irraa kan ka’e magaalootiin hedduun karoora dhiyeessii bishaan dhugaatiimagaalootiin qabatan hankaaka jira (Fkn magaalota Adaamaa, Sabbataafi Buraayyuu).

Magaalota bishaan dhugaatii qabu jedhamanis bishaan dhugaatii dhaabbataan argataa hin jiran. Magalootiin hedduun dabareedhan torbee fi turban lama lama eeguun tajaajila bishaan dhugaatii argachaa jiru. Rakkoo kana kan hammeesaa jiran keessaa tokko rakkoo raabsa bishaaniin walqabtee isa tokkodha.Raabsaa bishaniin walqabatee bishaanumitti jirtu immoo loogiifi faayidaa argachuuf walqixa hawaasa qaqqabaa hin jru. Raabsaa bishaniin walqabtee bu’uuraalee dhiyeessii bishaan dhugaatii magaalota hedduu dulloomaa ta’uurraa kan ka’e deddebiin addaan cituu, bishaan ujummoo cabsuun karaa irratti dhangala’uu fi suphaadhaaf immoo “spare parts” dhabamuufi suphuuf baasii guddaa gaafachaa dhufuun rakkoolee bal’inaan mul’achaa jiranidha. Akkasumas maddeen bishaan dhugaatii magaalota tokko tokko immoo goguufi xiqqaachaa deemuun mul’achaa jira.

Walumaagalatti, rakkoofi hanqina waliin gahinsa bishaan dhugaatii qulqulluu walqabatee jiruun hawaasini magaalaa rakkoolee hawaasummaafi fayyaa adda addaatiif saaxilamoo ta’aa jiru. Sababa kanaan, dinagdeen magaalotaa akka quucaruu taasise jira. Kanaafuu, baay’ina ummataa magaalaa amma jiruufi yeroo gara yerootti dabalaa deemaa jiru waliin rakkoon bishaan dhugaatii daran hammataa deema.

– Furmaata rakkoolee babal’achuu magaalota oromiyaan dhufanii

Rakkoo gama babal’achuu magaalota mudachaa jiru kanaaf ammuma irraa eegalee xiyyeeffannoo guddaa itti kennuun hojiitti galuun barbaachisaadha. Rakkoolee gurguuddoo gama babal’achuu magaalotaan dhufaan dursaanii bira gahuufi carraalee jiran beekuun rakkoo sana dhabamsiisuuf adeemsi hordofamuu qabu keessaa muraasnisaanii akkaataa armaan gadiitti tarreeffamaniiru:

- Dhiyeessii bu’uuraalee misooma bishaanii: sarara ibsaafi bishaanii diriirsuu (Ijaarsa, Paampii, jallisuu, kuusuu, kunuunsuu akkasumas meeshaalee ijaarsaaf barbaachisan qopheessuu
- Qorannoo bishaanii geggeessuufi tekinoooloojii haaraa galchuu
- Maanaajimantii raabsaa bishaan magaalotaa fooyyessuu/ IT deggeramuufi Iftoomina uumuu/
- Hirmaannaa hawaasaafi deggertoota misoomaa dhiyeessii bishaaniirratti cimsuu
- Ragaa bu’uuraa (piroofaayilii)fi qorannoo hawaas-dinagdee magaalotaa yeroo yeroon qorachuu
- Hariiroo magaalota biyya alaa waliin uumuu
- Barnootaafi hubannoo gahaa ummataaf kennu

Komiishiinii Karooraafi Misoomaa Oromiyaatti Daarektoreetii Qorannoo Imaammata Misoomaatiin

Ispoortii

GROUP A	GROUP B	GROUP C
CÔTE D'IVOIRE	EGYPT	SENEGAL
NIGERIA	GHANA	CAMEROON
EQUATORIAL GUINEA	CAPE VERDE	GUINEA
GUINEA-BISSAU	MOZAMBIQUE	THE GAMBIA
GROUP D	GROUP E	GROUP F
ALGERIA	TUNISIA	MOROCCO
BURKINA FASO	MALI	DR CONGO
MAURITANIA	SOUTH AFRICA	ZAMBIA
ANGOLA	NAMIBIA	TANZANIA

Wal dorgommii Waancaa Afriikaa 34^{ffaa} tibbana eegaluun

Waldorgommiin Waanca Afriikaa 34ffaa tibbana qopheessummaa Kootidivuaariitti Mudde 4 hanga Bitootessa 3tti adeemsifama.

Waldorgommii kanaaf biyyattiin Isteediyoomota ammayyaa 6 kan qopheessite yoo ta'u, biyoonni 24 ramaddii jaha jalatti ramadamuun waliin morkatu. Taphoonni 52s ni taasifamu.

Dorgommichaaf abbootiin murftee kubbaa miillaa 72 biyyoota 34 irraa calalamuun garasitti kan imalan yoo ta'u, Itoophiyaan namoota sadiin bakka kan buufamte yoo ta'u, abaa murtummaan Baamlaak Tasamaa Wayyeessaa bara kanas filatamaniiru.

Abbootiin murtee filataman kunneen biyyoota Kaaba Afriikaarraa 25, Dhiharraa 15, Bahaa 14 Giddu Galeessaa 11 fi Kibbarraa 3 yoo ta'an, abbootiin murtee 62 dhiirota 6 ammoo dubartidha. Kanneen keessaa 26 abbaa murtee jalqabaa yoo ta'an, 30 gargaaraa abbaa murtee, 12 ammoo abbootii murtee gargaaraa Viidiyoo ykn 'VAR' dha.

Dorgommii Waancaa afriikaa 34ffaa kana tamsaassuuf miidiyaaleen fedhii agarsiisan kan bara kanaa lakkoofsisa daran kan dabale yoo ta'u, miidiyaan guddichi beekamaa Afriikaa Kibbaa ispoortiiwwan garaa garaafi irra jireessaan kubbaa miilaa tamsaasuun beekamu 'DSTVn' bara kana miidiyaalee

biroon injifatamuun tamsaasa kallattii dorgommichaa mulqamuu danda'eera.

Waldorgommichi guutummaa addunyaarratti Antaartikaarraan kan hafe kan tamsa'u, yoo ta'u, miidiyaan biyya Qaataar 'BeIn Sport' jedhamuun beekamu biyyoota hedduu keessatti tamsaasuun sadarkaa jalqabaa argateera. Miidiyaan mootummaa Nayijeeriyaatiin ogganamu 'NTA Nayijerian Television Authority' jedhmu taphoota dorgommichaa guutuu ykn 52 kallattiin tamsaasuuf dhaabbata hayyama argatedha.

Biyyoota Sahaaraan gadii jiraniifimmoo

miidiyaan biyya Toogoo 'Niw World TV' jedhamu waldorgommii bara kanaa dabalatee waggoota lamaan itti anaaniif kan taasifaman kallattiin tamsaassuuf hayyama argachuun 'DSTV' caalee argameera. Miidiyaan guddichi Afriikaa Kibbaa 'DSTV' Afriikaa kibbaa keessattuu dorgommicha kallattiin tamsaassuuf bara kana hayyama hin argatiin hafeera. Afriikaa Kibbaatti kallattiin tamsaassuuf hayyama kan ragate dhaabbata 'Sabc Sport' jedhamudha.

Dorgommii Waancaa Afriikaa bara kanaa biyyoota Afriikaa Sahaaraa gadii Itoophiyaa dabalatee tamsaassuuf dhaabbileen hayyama argatan sadiidha. Isaanis 'New World Tv, Canal + fi Start Times' kanneen jedhamanidha.

Akka waliigalaatti dorgommichaa tamsaasa kallattiin dhaabbileen 56 guutummaa addunyaaf /Antaartikaa osoo hin dabalatiin/ kan tamsaasan yoo ta'u, Ingilizirraa 'Sky Sport, Poorchugaalirraa Sport Tv, Raashaa irraa Match Tv, Qaataar irraa BeIn Sport akkasumas Swiidin, Fiinlaand, Noorweyiifi Iceland'timmoo Via Play' kanneen dorgommicha kallattiin tamsaasanidha.

Wancaa Afriikaa 33ffaa kan injifatte Seenegaal bara kanas qopheessituu dorgommichaa Kootidivuaariifi Moorookoo dursuun biyya shaampiyoonummaaf tilmaama olaanaa argattedha.

Dhaabbata Birihaaninnaa Salaamitti Maxxansame